

TRĂIASCĂ AL III-lea CONGRES AL PARTIDULUI MUNCITORESC ROMÂN

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VA!

LUCRĂTORII

REVISTĂ a UNIUNII SCRITORILOR din R. P. R.

Anul III, Nr. 12 (47) • 15 iunie 1960 • Apare la 1 și 15 ale lunii • 12 pagini — 1,50 lei

Acad. Mihai BENIUC

Pe pragul viitorului

Nicodată un eveniment istoric n-a fost așteptat cu mai deplină încredere și bucurie obștească decât Congresul al III-lea al P.M.R. Un popor întreg, așteptându-l, îl vede ca un prag luminat de razele viitorului, un prag din care privești peste ani, după ce ți-ai cîntărit forțele și te-ai hotărât să pornești la o treabă nespuse de importantă. Va trebui să tai prin timp un tunel de la capătul căruia, după consolidarea măreței construcții socialiste, începe comunismul, iar în toată această uriașă desfășurare de forță și pricere acționează nu altceva decât voința însăși a oamenilor muncii exprimată de partid în cifre și în planuri și cirmuită de comunisti, de Comitetul Central al Partidului, în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Pe tronul puterii libere a poporului, voința comunistilor a dovedit că sînt destui doar cîțiva ani ca un popor, devenit conștient prin revoluția socialistă, să ajungă la starea sa de inaplovare istorică în frunte cu Uniunea Sovietică pun bazele noi ale istoriei omenirii.

„Poezia” opincilor rupte și a mălăiului muced a fost mălura-tă din viața poporului nostru de propria sa forță constructivă și creatoare, stîrnită nu din senin, ci deslănțuită prin lupte grele și conștințilă prin doborîrea definitivă de la conducerea țării a reprezentanților claselor exploatare, prin dreapta desmoștenire a acestor clase îmbogățite prin jaf și asuprire. Acesta e meritul mare al comunistilor și al întregului popor muncitor, în primul rînd al clasei muncitoare, apînă și conștințilă în urmărirea țelurilor sale revoluționare. Ideea de turmă și păstor, de dinastii cu presumpție deprețur divine de stăpînire, vorbe ca „puterea vine de la Dumnezeu” nu mai joacă nici un rol în viața aceluia care pun bazele riurilor, populază ogoarele cu mașini agricole, deschid miezul pămîntului ca să scoată fier, țifci, cărbune. Făceau ei și înainte, ce-i drept în neasemuită mică măsură, aceleași treburi, dar meru pentru altii, aceiași „mai mari”, „sus puși”, abia văzuți la față, ca moartea, dar mai hrăpărit în bunurile vieții decât ea. Comunistii i-au învățat pe oamenii muncii că rodul muncii lor le aparține de drept și trebuie să le aparțină de fapt. Iată ceea ce a înțeles poporul și iată ceea ce a făcut prin forțe unite, sub steagul leninist al partidului, iar pentru poporul nostru, steagul partidului înseamnă încrederea verificată în puterea de a clădi o viață nouă și dragostea pentru viitor.

În acest fel se explică entuziasmul cu care a fost primit proiectul de Directive ale celui de-al III-lea Congres al P.M.R. și dorința vie a maselor muncitoare de a întâmpina acest congres ca o sărbătoare, ca una din cele mai mari pe care le-a așteptat. Zilnic Știința anunță noi realizări și noi angajamente în cîntecul Congresului, de la oțelari, de la textiliști, de la constructori etc. Nu rămîne nici o categorie socială care să nu fremete de avînt și de do-

rința vie de a-și demonstra cu acest prilej dragostea pentru partid.

Tineretea prin socialism a poporului a făcut să se schimbe fizionomia țării, dînd vîieții noastre întregi un aer primăvăratec, de proșpețime și vigoare. Peste șase, apoi peste 15 ani, și țara și omul vor fi greu de recunoscut în comparație cu ceea ce e azi. Capacitatea de producție industrială și agricolă, sporită prin planurile în curs de desfășurare, va pune România între țările cele mai înaintate. Nivelul cultural al oamenilor, astăzi conștințilă că ei vor fi autorii Romîniei de mine, va fi ridicat în consecință, iar oamenii de știință, educatori, literați și artiști, trebuie să se gîndească de pe acum la aceasta. Cerințele în toate domeniile creației vor fi mult mai mari, iar ceea ce este mai important e ca aceste cerințe vor fi ale întregului popor, care însuși va produce bunuri și va crea noi valori înzeci și insuși.

Un rol important în acest uriaș proces de transformare a vîieții îl are și el va avea tineretul, care trebuie să învețe tot mai temeinic să preia moștenirea pozitivă de la înaintași și s-o îmbunătățească cu acele valori care vor face din România o țară din care a dispărut definitiv exploatarea omului de către om. Partidul a creat baze largă pentru o astfel de nouă viață socială. Poporul realizează zi de zi aceasta și prin cei mai buni muncitori ai săi, prin comunisti și prin noile forțe ce se ridică din tineri, cu conștințilă formată în plină lumină a ideologiei clasei muncitoare.

Pentru ca toate acestea să reușească cît mai bine, tineretul trebuie să-și cunoască tot mai temeinic țara, trecutul ei, prezentul, lupta aceluia care i-au deschis noile perspective spre viitor în istorie. În acest proces de cunoaștere și educare, literaturii îi revine o parte importantă, tocmai prin faptul că ea reușește să aducă prin creație artistică ceea ce este mai frumos în viața noastră: omul nou, constructor conștințilă al socialismului mergînd cu pași siguri spre comunism. Acest om nu știe că nu e singur, că nu lucrează de unul singur și că ceea ce face depășește micile sale interese personale. El știe ce înseamnă spiritul colectiv, fără care nu concepe nimic din măreția ce crește sub miinile sale, ce înseamnă partidul, care a deschis drumul vremurilor noi pentru țara noastră și îndrumă poporul. El știe ce înseamnă forța politică și economică a marelui lagăr socialist, în fruntea căruia s-a învîntat Uniunea Sovietică, constructoare a comunismului, și din a cărei experiență istorică învățăm și noi.

Congresul al III-lea al P.M.R. este de fapt congresul oamenilor zilelor noastre, a celor mai buni dintre ei în țara noastră, a celor care au văzut și văd peste ani viața în desfășurare istorică și făurească, mobilizînd imense rezerve morale și materiale ale întregului popor, viitorul. Congresul va lumina puternic drumul viitorului, dezvoltînd forțele nebiruite ale oamenilor ce cresc la noi în țară sub steagul partidului, și

LA HUNEDOARA, ÎN NOUA OTELĂRIE

Ion LĂNCRĂNȚAN

Dacă aș fi poet aș asemui adevărul zilelor noastre cu o apă care a fost cîndva un izvoară fier și care a devenit acum un fluviu măreț, o tălăzuire care nu mai poartă fețe și zăgăzuită de nimeni și-n nici un fel. În prezent, socialismul a devenit realitate, o realitate vie, un exemplu, o pildă luminată. În prezent, ca niciodată pînă acum, s-a realizat o unitate de acțiune a întregii omeniri, împotriva războaielor, împotriva celor care mai încearcă să urzupă și să înjosească făptura umană. Omul. În prezent omenirea e mai conștințilă decât orînd, în ciuda tuturor piedicilor, în ciuda tuturor diversunilor. În prezent, în epoca noastră, care-i o epocă de trezire și de ridicare la luptă a celor mai largi mase, se simte responsabil, frățește și se frîmîntă pentru problemele întregii lumi pînă și cel mai „umil” dintre oameni, pînă și cel mai „neînsemnat” om, care a leșit din umbră, dezvoltîndu-și foaia frumuseții, măreția. Acesta cred, de altfel, că-i sensul major al epocii: ridicarea și-nălțarea în lumină a întregii omeniri. Acesta cred că-i principala misiune — și cel mai de seamă — al activității duse de comunisti, al luptei lor, al sacrificiilor pe care le-au adus pentru binele umanității. Fără această ridicare, omul nu s-ar fi putut trimite în cosmos solii săi, n-ar fi putut ajunge la marile sale cuceriri științifice. Lucrurile acestea sînt adevărate și sînt cunoscute, se va spune, atîta doar că sînt spuse mai patetic, oarecum. Și se va adăuga, probabil, de către cei cărora le pla-

ce să coboare toate frîmîntările și toate problemele la nivelul scîuzii la frîmîntărilor și problemele proprii, că noi nu mai avem nevoie de patetism, pentru că sîntem oameni moderni, contemporani cu sputnicii și cu rachetele cosmice. De patetism iertîm n-avem nevoie, sînt de acord — mai ales dacă înțelegem prin patetism un anumit fel de entuziasm mai de suprafață, — dar de o artă măreță, de o literatură care să corespundă intr-adevăr a epoca noastră, cred că avem nevoie și sîntem obligați să fim îndreptățiți. Realizarea acestei arte însă nu se poate face în afara sensului major al epocii noastre, în afara luptei care se dă în prezent în lume, pentru construirea societății noi, socialiste și comuniste, pentru stîrpierea oricărei împărări. Nicodată nu cred că s-a dat în lume, ca acum în epoca noastră, o bătălie atît de aspră și de hotărîtoare. Nicodată nu s-au înfruntat în lume, așa cum se înfruntă acum, idei atît de diferite, și atît de opuse. Nicodată n-a existat atîta lîmpețime și-atîta tulburare, atîta liniște și-atîta răscolare. Omul a ajuns la cele mai înalte cuceriri — filozofice, sociale, științifice — și e nevoit încă să mai singereze, să mai lupte, în numele acestor cuceriri, pentru consolidarea lor, pentru că să se poată bucura din plin de aceste cuceriri. Andrei Sokolov, de pildă, — eroul povestirii lui Solohov, „Soarta unui om”, — și-atîția alții „sokolovii”, care și-au dat singele pentru apărarea Patriei și pentru salvarea întregii omeniri — au fost nevoiți să participe la un război cîrîcen și au plătit scump victoria pe care au obținut-o. Tocmai de aceea, locmai pentru că avem de-a face cu o epocă atît de complexă și de frîmîntată, cred că-i bine să optăm pentru o artă atît de vie și de reflectare a acestei epoci, — înțelegînd prin patos mai multă dăruire de sine, mai multă cheltuire de energie sufletească. Tocmai de aceea cred că-i bine

Adevărul zilelor noastre

să optăm pentru măreție, atunci cînd e vorba de realizarea lucrărilor consacrate contemporaneității — înțelegînd prin măreție o cuprindere mai completă, mai largă și mai profundă, a epocii pe care o trăim. N-are rost să cuprînim măcar o parte din minia maselor, din lupta pe care au dus-o ele, sub conducerea comunistilor, împotriva hitlerismului. Avea foarte multe dreptate unul dintre scriitorii noștri contemporani atunci cînd spunea că noi nu ne folosim de ceea ce ne stă la îndemînă, de largimile de orizont pe care ni le deschide realismul socialist, și că punem de multe ori în mișcare un mecanism urîș, pentru a ridică de jos o cutie de chibrituri. Nu îndrăznesc și nici nu vreau să vorbesc în numele generației din care fac parte pentru simplul motiv că nu m-a împunerit niciunul să fac lucrul acesta și pentru că îi dezaprob pe cei cărora le place să se autointituleze șefi de promoții și de generații. Cred, însă, — spun asta ca pe o simplă părere personală, — că e cazul și-i timpul să ne îndreptăm cu mai mult curaj spre generalizări artistice cît mai profunde și cît mai ample, care să emoționeze și să entuziasmeze cu adevărat pe contemporanii noștri, pe cei care au pus temelia vîieții noastre noi. Cred că e cazul și-i timpul să meditam și mai mult asupra cuvîntului pe care îl așternem pe hîrtie, asupra scrisului. Sub ochii noștri au loc schimbări și transformări uriașe.

Entuziasmul cu care a fost primit proiectul de Directive ale celui de-al III-lea Congres al P.M.R. este măreția și bucuria cu care este așteptat Congresul, demonstrînd clar, fără putință de tăgădă, că nivelul conștințilă poporului nostru a crescut foarte mult. Chiar de aceea se cuvine să ne învîntăm și

noi scrisul și să participăm cu și mai mult entuziasm la rezolvarea sarcinilor care ne stau în față. Fiecare întîmplare, fiecare fapt de viață își are tîlcul său filozofic, uman. Și ce poate fi mai frumos decât dezghețarea acestui tîlc, decît scoaterea în lumină a ceea ce-i măreț și-i demn de scos la lumină, decît vestejirea artistică, sobră, convingătoare, a tot ce-i josnic și perid?

Un om a renunțat la bucată lîm de pămînt și s-a înscris în gospodăria colectivă. S-a frîmțat, s-a certat, cu nevasta, și-a bătut boii, ca să-și arate necăzul, apoi s-a dus și-a dat cerea. A rămine numai la altă, la faptul brut, care poate să fie pozitat și „literarizat” orj depozitat și „obiectivizat”, înseamnă a nu realiza nimic, pe plan artistic, intrucît renunțarea la jurgărușe, la proprietatea privată, e legată într-un fel sau altul de destrămarea individualismului, de prăbușirea unui mit. N-are rost să mai cîntăm aceeași melodie pe cunoscută temă a dramei pămîntului, după ce există un roman ca Ion, după ce există Moromeții. Dacă vom reuși să găsim acorduri și mai noi, să aprofundăm tema însingurării și să sugerăm rezolvările, pe care le ca-pătăm, în perspectiva dezvoltării societății noastre noi, vom ajunge la rezultatele dorite. În acest sens cred că-i bine să fie îndreptate căutările de noi formule artistice, formule care trebuie să fie cerute de înseși temele tratate și care nu pot fi descoperite apriori, înaintea abordării unei teme, înaintea fixării unui subiect. E ușor și-i comod să vorbim despre noi și să ne „sincronizăm” cu epoca”, ca despa o cîmăpe obligatorie a artei contemporane, dar e mai greu să pătrîm în profunzimea acestei epoci și să scoțăm la iveală sensul și adevărul său. Poporul nostru vrea să vadă reflectat puternic în opera de artă marele adevăr al contemporaneității, care se confundă cu mesajul nostru înaintea, spre socialism, spre comunism

Dan DEȘLIU Steagul

Salut, inimă foșitoare,
torță de pinză inflăcărată,
pe virturi de schele,
pe aripi de tractoare,
săgeată de drum
cătrea soare și stele,
cătrea pămîntul de miine — săgetată!

Salut, prietene general
și soldat,
în prima linie,
cu noi, totdeauna:
pe strungul vreuui flăcău sprincenat,
pe casa Comitetului Central,
meru mojestuos și amical,
ca bujoni, ca luna.

Fără podoabe, fără zorzoane,
numai roșu — ca zorile!
Cu tine-n frunte,
sîntem o mie de milioane,
din toate zările,
de toate culorile!

Te poartă-n furtună matrozul-erou
și moartea se dă la o parte...
În liniștea nopții,
pe-un colț de birou,
luminezi un proiect,
un poem fără moarte...

Cînd foșnești lîngă frunțile noastre,
parcă vine un frate,
parcă marea răsună:
— Vom răzbi și aici,
și acolo, spre aște!
Ce nu se poate?
Hai, împreună!

Te văd — pe-acoperișul căminului să tesc,
pe-a cosmonavelor traectorie...
Asemenea steag omeneșc
n-a mai fost în istorie!

Gheorghe TOMOZEI

Comunistul

Ce cîntec suie — mă-treb — în țării,
golind văzduhul de glasuri de jale?
Cîntecul care-n azur licăre,
s-a născut pe buzele tale.

O lumină nouă, transparentă
în păduri și în văi.
M-apropii și știu de unde răsoare:
E Izvorâtă din ochii tăi...

Umbră unul om, apără spicele timpurilor
de fulgii de nea.
Te va ocroti și pe tine, deși
umbră-i a ta.

Cum vîntul trece din frunză în frunză
și spicul suie, din picuri de ploa,
țării ta, de nimeni ascunsă
se continuă-n noi.

Iată miini care smulg aur din stînci,
dintr-ale aprei rafale.
Pare că vrei la piept să le stringi,
acestea sînt miinile tale...

Înima ta, bucurie ne-aduse,
lîngă inimile noastre bătute,
Cupa luminii-i aproape de buze...
Te bucuri și tu!

Nicolae STOIAN

Îndemn

Ne-am ridicat, stîndardul cel roșu solutîndu-l
și-asupră-ne tăcerea întinse aripi mari.
Cuvîntele-mpietrită, dialoga doar gîndul
Nu căuși temerarilor stegari.

O, pașii-aceștia, veșnic tulburătorii pașii,
Sînt ai stegarilor, sau Sirbu-n amintire
Pășește-n fața plumbilor vrăjmași
Nu căuși moarte, ci spre nemurire?

N-au prins o primăvară să viiască
Prea fericiții mei țărani, ca-n patru-șcinci,
Cînd măsurau meșia boierească
Cu etalonul spartelor opinci?

Ce-i freamătul acesta în inimă și-n gînd?
Vreu-nvolburare, poate, de tinere lavine,
Sau muncitorii-n patru-șopt, călcînd
Întia oară-n propriile uzine?

Și care cîntec oare deodată ne-o cuprins,
Ca un torent de glasuri, imense portative?
E însuși socialismul, azi printre noi descîns.
Dîmă-ale fericiții înalte Directive...

...Demul tîcu și pasul stegarilor solemn...
Dar, cum în cer un vultur și-n adîncimi o undă,
Își mai rotește încă ecoul un îndemn
Și inima nu contenește să-i răspundă.

DIN SUMAR:

Yersuri de: Maria Banuș, Ion Brad, Gica Iuteș,
Victoria Ana Tăușan, Nicolae Tăutu.
Proză de: Ion Ilie Mileșan, Atanasie Toma etc.
Comunistii în frunte — reportaje de: Matei Gail,
Aurel Lambrino, Corneliu Leu.
Ion Dodu Bălan: Cîntecul Partidului.

PROFILURI LITERARE

ION HOREA

Poet aparținând generației lui 23 August, generație erc. cută și educată de partid...

trăiește ulterior o fermecătoare spirală a evoluției sale poetice...

Evident, schimbată în esența ei, radical transformată, viața satului are poezia ei nouă...

Oprindu-se cu o singură excepție („Balada însamăniții grăului de toamnă”)...

Poetul alege teme cu semnificație larg umană. Arhimede, de ex. sugerează...

Într-un poem care bate prin tema către baladă, intitulat Furtună...

Ion Horea, privit chiar prin prisma întinelor creații, se refuză unei formule poetice...

Embarcându-se cu mai multă experiență de viață, și artistică, trăind în orizontul marilor curceri...

Embarcându-se cu mai multă experiență de viață, și artistică, trăind în orizontul marilor curceri...

Poetul își cunoaște măsura, folosește cu prudență și exactitate ideea poetică...

Embarcându-se cu mai multă experiență de viață, și artistică, trăind în orizontul marilor curceri...

Poetul își cunoaște măsura, folosește cu prudență și exactitate ideea poetică...

Embarcându-se cu mai multă experiență de viață, și artistică, trăind în orizontul marilor curceri...

Poetul își cunoaște măsura, folosește cu prudență și exactitate ideea poetică...

Embarcându-se cu mai multă experiență de viață, și artistică, trăind în orizontul marilor curceri...

Poetul își cunoaște măsura, folosește cu prudență și exactitate ideea poetică...

Embarcându-se cu mai multă experiență de viață, și artistică, trăind în orizontul marilor curceri...

Vasile Nicolescu

Iuceafărul

Revista a Uniunii Scriitorilor din R.P.R. Director: acad. Mihai BENIUC

COLEGIUL DE REDACȚIE

Dumitru CORBEA (membru în Comitetul de direcție), Dan DEȘLIU (membru în Comitetul de direcție), Mihai DRAGOMIR (membru în Comitetul de direcție)...

Antologia de versuri, Cîntare Partidului publicată de Editura de Stat pentru literatură și artă...

Deși, ca orice lucrare antologică, culegerea de față reprezintă numai o parte infimă din prinosul pe care poezii noștri îl aduc...

El au căzut cu fața la dușmani, Dar nu sînt morți căci inima lor bate...

CRONICA LITERARĂ de I. D. Bălan

Cu o remarcabilă forță de sinteză lirică, Tiberiu Uțan, în poezia Cîncișprezece flăcări...

„Da-mi flecare deget, din cînci, Și ție, fată zvelta, care-nvîrtești...”

Cîncișprezece flăcări — cîncișprezece ani Viitori, înalți steaguri noi pe creste.

Cîncișprezece flăcări — cîncișprezece ani Viitori, înalți steaguri noi pe creste.

„Nu sînt cîntăreț de stele”

„Păpușii poezii și reclama, în autimece deveni, originea jărănească cu ultimă mîndrie...”

„Cîntăreț de stele”

„Cîntăreț de stele”

„Cîntăreț de stele”

„Cîntăreț de stele”

„Cîntăreț de stele”

„Cîntăreț de stele”

„Cîntăreț de stele”

„Cîntăreț de stele”

„Cîntăreț de stele”

„Cîntăreț de stele”

„Cîntăreț de stele”

Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...

Acesta este drumul pe care ne-a condus partidul către victoriile de azi...

Su inima-ți fierbinte Și luminoasă-ți minte Partid al țării mele Să ne călăuzești

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

Partidul pentru evoluția sa literară, scrie și Maria Banuș: Puteam fi epavă pe mări...

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

CÎNTARE PARTIDULUI

Pe drumul nostru harnic Și pașne — înainte, Să ne durăm aleva...

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

Si-ntr-o oaste fără număr Să stăm umăr lângă umăr...

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

„Cîncișprezece flăcări — steaguri de partid, Mai departe cheamă flăcările...”

DINTRE SUTE DE CATARGE

Poleca îngustă cobora în pantă cu înlortochieri ascuțite și părea că însăși poteca se grăbește. Pașii o repezeau neascultătorii și-și dădea seama că prin viș că nu are destulă putere să și-și intrineze. O cuprinse dorința să se oprească chiar dacă ar fi să se lărască în genunchi, să-și cuprindă odată în pumni țimbele care-i zvoncau, să le stringă până ce gîndurile acelea dureroase care o abuzau aveau să moară înăbușite. Curînd panta se sîrși și în fața ei se deslășură liniștita și binecunoscuta alea de castani tineri cu crengile împreunate într-o boltă de frunziș verde. Se așeză grăbită pe o bancă ascultîndu-și bătaiele inimii.

Se gîndea înfrigurată, nici ea nu știa pentru a căia oară, la toate întîmplările acelea care o turburaseră și închideau ca un tavan mohorit și scund, toată liniștea și înălțimea neștirșită a dupăamiezii de vară. Mai întîi îi veni în minte silueta înaltă a lui Andrei, fața lui palidă și încă pălînată, mișcările lui lente și sigure cu care-și minuia strungul. Era un om cîștit și cu atît mai mult, avea încredere în el cu cît se mulțumise să o privească, fără să-i spună nimic. Apoi își aminti fața lui Mihai: mîndră, înăbrîjă, înfrîntîndu-i pe toți.

Totul pornise de la o mașină veche, mai degrabă de la scheletul unui ring vechi de filat, care urma să fie renovat. Un grup de la atelierele auxiliare, în frunte cu Andrei, propuse sectorului administrativ al întreprinderii, să renoveze mașina, urmînd ca diferitele lucrări să fie făcute în timpul liber. Se lăuseră și de cîteva păreri sceptice, dar de îndată ce fu stabilită necesitatea mașinii în secția Ringuri, se apucaseră de treabă. Totul fusese făcut repede și cu precizie și chiar în dimineața aceea. ea, Florica Stăuc, filatoare fruntase în secția ringuri, împărțindu-și lucrul cu alte două fete la cele două mașini de care răspundea. Deseroise și ringul renovat care aproape întrecuse așteptările. Mașina aceasta avea să aducă fabricii veniturii importante, mai ales că tineretul din celelalte secții, se angajase ca material semijabricat ce avea să fie prelucrat la ringul renovat să provină din micșorarea procentului de rebuturi la celelalte mașini. Fusese o victorie zgometoasă, care se încheiase în după amiaza aceea cu dans. Cu o seară mai înainte, Mihai, băiatul de care era îndrăgostită și cu care probabil avea să se căsătorească, îi dăruise o broșă. Chiar în dimineața aceea, cînd se dezbrăca la vestiar, o colegă luase broșa și o examinase cu invidie.

— E de la Mihai?, o întrebăse.
— Chiar de la el, îi răspunseseră ea și rîse rușinată și jericată.
— E frumoasă, probabil îi-a cumpărat-o cu bani de pe clubucuri.
— Nu înțeleg!
— Cum nu înțelegi? Se spune că Mihai, cum e singurul frezor de la noi, n-a vrut să facă pinioanele de la ringul nou, decît după ce băieții i-au dat bani.
— Nu cred, răspunse ea indignată.
— Zău, zice că a fost Andrei la el și va spus: „Uite Mihai, fă-ne și nouă pinioanele astea”. Dar el, ca și cînd n-ar fi știut nimic, i-a răspuns:

Desene de V. SAVONEA

Cred că e binevenită inițiativa revistei Lucașul de a cere părerea celor care au scris mai mult, spre îndrumarea debutanților.

Vreau, de la bun început, să subliniez, pentru că tineri, condiția esențială: opera lor să aibă conținut, iar conținutul acesta, nou socialist, pătruns de spirit de partid, să fie exprimat într-o formă cit mai artistică. Gîndul, sentimentul, imaginea le ai sau nu le ai. Ele constituie substanța operei de artă. Faptul că ai devenit scriitor, înseamnă că aceste daruri le ai. Altminteri, te apucai de altceva. Nici un sfat nu-ți poate dăruia muzica interioară din care se zămislște sufletul poetic. Dar poți învăța de la un înaintaș meșteșugul, ceea ce numim de obicei „măiestria artistică”. Înaintașul s-a luptat ani întregi cu metaajul lexical, cu serpuirea flăcării ce încălzește acest material, o intuit valoare cuvintelor, a tîns spre o expresie cit mai corectă, mai armonioasă, mai plastică. Frîmțind limba, a plivit-o, cit a putut, de sunetele disgrațioase, de termenul impropriu, de in-

suiala consonanțelor, de hiatus, care intrista frumosul grai al fărîi. Cucerirea măiestriei artistice e îndemnul pe care-l dau scriitorilor începători. Măiestria artistică nu e tot una cu formalismul. Formalismul însemnează o haină „strălucitoare” pusă pe umerii unui rahitic. E veștmîntul menit să ascundă lipsa de viață, de forță, de vigoare, a cîbrului pe care-l acoperă. Cerem tînărului scriitor respectul

Acad. Victor EFTIMIU

Măiestria artistică

limbii, al comandamentelor gramaticale, rima corectă, ritmul armonios, nesiliit. Accentul să cadă acolo unde trebuie. Cuvîntul să nu fie cel care-ți vine de la început, la îndemînă, ci altul, netocît, exprimînd cit mai sugestiv, ideea, noțiunea. Să-l căutăm cu migală, dar să nu cădem în extravaganță, în originalitatea cu orice preț, folosind termeni îninteligibili. Nici o lege a fărîi nu obligă pe cetățean să facă poezii. Dar dacă le face, să nu le toarne la repezeală,

oșă „cum cîntă privighetoarea”. Privighetoarea este o biotă păsărică cu gama redusă: ascultată prea mult, îți dă impresia de facilități, de monotonie, de jucărie mecanică. Noul poet să aștepte să nu-i dă nimeni dreptul de a sfîci limba, fiindcă așa i-ar cere nevoile inimii și ale ritmului.

În numele „licenței poetice”, să nu atențeze la puritatea acestei limbi, la desăvîrșirea ei.

Noțiunea „licența poetică” trebuie exclusă din vocabular. Gramatica să fie incontestabilă, rima perfectă. Faptul că „atît poporul cit și morii poezii dia trecut ne incurajează neglijența. Scriitorii vechii XIX-lea luptau cu o limbă care nu era încă formată, cu a grație meșteșugă încă. Prin strădaniile lor, prin colaborarea urmășilor s-a ajuns la o permanentă îmbunătățire a graiului. Am făcut mari progrese. Nu mai putem da înapoi. Cereția expresiei artistice compromite conținutul cel mai substancial.

Să urmărim, să cucerim puritatea limbii, perfecțiunea formei pentru a

putea pune în valoare cit mai puternic conținutul de idei.

Să evităm cuvîntul uzat, care face să pălească ideea însăși. Repetarea unor motive cunoscute dă impresia neplăcută a unui ecou. Scriitorul devine el însuși atunci cînd a scăpat de influențele străine. Desigur, nu-i vom cere, de la început, originalitatea desăvîrșită. Toți am fost tributari înaintașilor. Ne-am dezbărat, însă, cu vremea, fiecare ajungînd la un stil propriu.

Menirea scriitorului de mine se face tot mai grea. El a moștenit, desigur, o limbă formată, forme încercate, lămuriri, o tehnică înaintată, care îi înlesnesc mesajul.

Dar, mai are de luptat cu mulțimea și varietatea poezilor ce l-au precedat și care au fecundat toate domeniile. Fără să le fi epuizat, ci le-au bălățorit, le-au marcat cu prezența lor, indiscutabilă.

Cum își va tăia noul poet cărarea proprie, la abia încrușării de drumuri?

Unde va găsi accentul personal, tonalitatea care să nu amintească pe altul? (Această întrebare nu și-o pun numai literarii, dar toți creatorii de artă).

Cred că, în primul rînd, nu trebuie să se caute forma de dragul formei. Trîind viața noastră nouă cu inten-

sitate, tinerii vor găsi și forma de primare cea mai potrivită.

Aș mai avea un sfat de dat: nărul scriitor să gîndească să elaboreze pe scriitorii vechii trecut. Cei vechi sînt, desigur, gloria literaturii, marii noștri precursori. Scrier lor de-a tează. Sînt multe dibuiri, multe străgăcii în felul lor de a se exprima. Nu trebuie să-i limităm, să socotim sacrosante chiar greșelile lor.

Răsfîind, dăunazi, caietul de poezii al unei începătoare, am găsit tot felul de acorduri gramaticale greșite, scrierile de rîm, accente deplasate, diminutive naive, rime sărace, termeni improprii, ieșiri patetice, adjectivie perimate, trînd influența scriitorilor de acum o sută de ani.

Juna debutantă mi-a obiectat că citește, de predilecție, pe clasici și mi-a citat, nu ca o scuză, dar ca o laudă, inadvergențe similare în opera marilor înaintași.

N-ar fi momentul să se tipărească ediții critice ale clasicii noștri, cu sublinierea expresiilor care nu mai merg? Ar fi un îndreptar util, indispensabil, nu numai pentru debutanți, dar și pentru alții.

Noi toți, slujitorii pasionați și medești ai limbii rominești, trebuie să muncim neobosit pentru a infățișa și celor de mine realitățile zilei de azi, pătrunse de înalțorii sîufu al construcției socialiste, inițiate și conduse de Partid.

Damian Urecho

Perspectiva

Privesc spre mîine planurile mari,
Spre care pași fărîi se îndreaptă,
Cînd schimbă comisiunii temerari
Grînduri de vis în holde largi de făptă.

Vom cădea din cifre și procente
Să dezlegăm acinturi și valori,
Iar din înalte frîmțiri prezente,
Lămina pentru anii viitori.

Vom zmlănge-n adîncimi neexplorate
Filonal de cărbuni și aur plin
Și din galopul apelor bogate
Luceferi pentru țecce cămin.

Îndemnul tău partid, izvor de-acinturi,
Pe drumuri care nu se întrerup,
Ni- dai sub steag de muncă și de cinturi,
Vigoare nouă ce ne urcă-n trup!

Anghel Valeriu

Poema vremii

Poema vremilor trecute
Vacarm de harpe răgușite,
Străfulgerări de doruri mute,
Scînteie de vieți înăbușite...

Poema vremurilor mele —
Cîmpii desfeleante, n floare,
Năvalnic zbor de rîndunele,
Săgeți de vis pornind spre soare...

Poema vremii care vine —
Surse dezvăluite din tînă,
Comori de bucurii senine,
Sufletul cărîi de lumină...

În prima noastră dimineață
Mei mult ojei, mei multe pline...
Partidul astăzi ne înveștă
Poema cîlelor de mîine!

Ion Sava

Drumul

Prin mine trec-e-un drum cu început,
Din zori pietroși, cu veștedă lumină,
Fîișie mea, pe calea lui e scut!
Care desparte beza de lumină.

În urmă drum cu gropi și cu noroi,
În care dorm visările-mi departe,
Și anii slugăriei, anii goi.
Înscrîpi adine în el cu ghete sparte.

În fața mea, drum drept și larg mergînd,
Din bunul azi, spre și mai bunul mîine,
Deasupra-i zori de purpură arzînd,
Nasc soarele, ca rumenita piine.

În fața mea, drum luciu și curat,
Umbrît de blocuri zvelte și castani,
Drum nou pe care oamenii-l străbat,
Cu steagul roș, vîpaia-acestor ani.

În fața mea-i un drum numit Partid,
Spre zori pornit din noi, din ficine,
Unde drumii mine, care se deschid
Din binele de-acum — spre tot mai bine.

Adrian Păunescu

Logodire

Capacii-nalți, în țerița lor tăcută,
Mutatu-s-au din cotrul lor
În schele.
Tulpina sărutată-n munți,
De-o ciută
Stă dreaptă-n Capitala fărîi mele.

Lăsindu-și rosturile vechi
Și vatra,
Vanind de la izvoare la neon,
Din colțuroasă și inertă,
Piatra
Se schimbă
În petale de beton.

Rivnind dogoarea
Fabricii natale
Și minunata lui copilărie,
Trăută
Între oameni și furnale,
Oțelul dă construcției
Tărie.

Cînd oamenii le logodesc
Cu focul —
Și le supun
Și pun
Viață-n ele,
Chiar ceru-asteptat
Sus să vină blocul,
Spre vîcolui-i incandescent,
De stete.

Ion Angheluş

Poem

Căutam grandiosul în imensele frunzi ale munților
Rătăcind în albastru imens,
Profîindu-se în roșul amurgului,
Umbrînd tremurarea domoală a țerbii;
Căutam grandiosul în imensele frunzi ale munților —
Coloane de lumină strălucitoare —
Și l-am găsit în satul meu de la șes
În gospodăria colectivă „Drumul lui Lenin”
În tremurul ploilor,
În brazele cîmpului,
În inimile oamenilor.

Căutam grandiosul în liniștea albastră a mării
Peste care visau norii difuzi,
Peste care treceau albatrozii lui Gorki,
Peste care fluturau curcubeul;
Căutam grandiosul în liniștea albastră a mării
Și l-am găsit în gestul atent al pescarului
Trăgînd năvodul
Și îngîndî un cîntec neștiut,
Atunci născocit
Și încalcat în firele bărbii sure.

Căutam grandiosul în pădurile de brazi.
Cînd vîntul le ducea vîntura departe,
Cînd zorii le sîrută clătinarea măiestroasă,
Cînd îndinerea albă de nea
Scîlpeste geloasă pe verdele crud;
Căutam grandiosul în pădurile de brazi,
Și l-am găsit pe fruntea
Împolbită cu sudoare a minerului.
Peste care se așternuse praful mărunt,
L-am găsit în tonele de cărbune
Care astîmpără foamea cuptoarelor hunedorene.

Și cîte-odată mi se pare că-l găsesc
În zîcnutul peniței mele, cîntînd socialismul.

Victor Chiriacescu
bibliotecar F.R.B.

Mircea NEAGU CU ARIPILE ÎNTINSE

Chiar în noaptea așului, acolo unde începe Orașul Muncitoresc, se află vechiul blocuri mari. Aici este Complexul școlar profesional al Combinatului siderurgic Hunedoara. În fiecare început de toamnă, când frunza pomilor înalți se înclină în zău, în jurul acestui bloc începe să se audă cântecul de închinare. În noaptea asta se datorează și marelui Trișpa.

Marțea, când la noua ofelărie Marin trebuia să se elaboreze prima sarcă, prietenii cei așteptau să lucreze aici a fost și Trișpa Ștefan. Să organizezi munca la cele 3 captioane, cele mai mari din țară, nu este deloc ușor. Dar perseverență și plin de inițiativă, sprijinit de colectivitate, în urmărită dăruire, în totdeauna la bun sfârșit orice acțiune. De multe ori rînd se întimplă vreun "neac", maiștrii Trișpa stă pe platformă ore întregi, zi și noapte, uitînd de masă și de somn. Pentru asta îl iubesc tovarășii.

Toate acestea le-am aflat din discuțiile avute cu ortaci săi de lucru. Pentru că de la el am aflat foarte puține lucruri. Cu neîncredere, dar caracteristică: Trișpa Ștefan este în stare să-ți vorbească ore întregi despre ofelărie, despre munca de ofelărie, dar foarte puțin despre el.

Discuția noastră are loc în cabina de comandă a captorului nr. 2 a. La repetatele mele insistențe îmi povestește amănunțit din prima sa călătorie în străinătate. Asta a fost în R. D. Germania, când pentru rezultate obținute în producție, C.C.S. îl trimite să-și petreacă concediul de odihnă în țara prietenă. Apoi îl vin în minte aneșii din eroziunea de pe Marea Neagră, făcîndu-l să se gîndească la "Transilvania". Bîzîndu-l în povestește ceva din produs în rândurile ofelăriei din Bărbant, cele două "veșteri" pe care le-a trimis și pe care erau ruse stampile cu litera caudate. Erau vederi din Istambul și din Atena.

Aminții foarte plăcute are din Uniunea Sovietică. Aici a stat aproape 4 luni pentru specializare. Lucrîndu-și la col cu veniții ofelării sovietici din Zaporozje, în Ucraina, el a avut posibilitatea să învețe cum să planifică ofelul mai repede și mai bine.

Apoi mi-a povestit cum tovarășii săi din fabrică au trecut și în zilele noastre de ofelărie electrică. Lucrează puțin la aceste captioane pentru că în urmărită Trișpa primește o sarcină onorabilă deosebită. Este numit maiștru cu pregătirea elevilor de la școala profesională, adică a puștilor care, ca și el, au fost atrași de chimia uzinei. Pentru prima dată l-au încredințat ofelăriei: Nu era prea tânăr pentru asta? El, vorbitor de limbă română, a dovedit că alina cînd în munca pe care o face nu poartă, i. e. de decii în întregime, așa cum a făcut Trișpa, este imposibil să nu reușești. La captioanele de topit ofel lucrează astăzi și Orest Paul și Brucan Dumitru și Draghici Ioan. Cu toții au fost elevii maiștrilor Trișpa, el le-a călăuzit pași pe drumul măiestriei. Și dacă echipelul conduse de aceștia se numără printre fructele ofelăriei

Mă duc foarte des la ofelărie la furnale. Urc sus pe platforma de încălzire pentru a-mi revizui prietenii, foștii tovarășii de muncă. Ne așezăm pe o bancă și primim mesurări în al corlelor pline cu minereu și cocs. De fiecare dată amintirile pun stăpînire pe noi. Despre ce vorbim? Despre tot, fiecare aduce o noutate, o veste. Dar într-o după-amiază, cînd după câteva săptămîni ne-am strîns ca de obicei în fața captorului de prăjit minereu și fumam tradiționala țigară făcută din zăăr, cineva, Marin mi se pare, spuse cu glasuri moale, moldovenesc:

— După ce mai era și cu cavele acelea! A uitat cineva de profesia noastră de ghiftari? Să vedem care din noi de aici am fost ghiftari. Mîna sus.

Au ridicat mai mulți mîna. Doar cîțiva tineri stăteau și se uitau la noi. După fața am dedus că nu pricepeau nimic din ce se petrecea aici. Unul din ei a stat puțin la îndoaie, dar apoi cu glas sfios a spus:

— Măi tovarășii, explicați-ne și nouă despre ce profesie vorbiți?

filie se aprinde brusc în fața unei clădiri pe care erau niște liere mari dar afumate, ca și clădirea mică fără geamuri a gării. Iată-ne ajunși și la Hunedoara, orașul în care ne pusesem mari speranțe și care avea să ne îndeplinească visurile tinerești.

Cel 120 brigadier care formau brigada sosită din București voiau să se facă strungari, mecanici, lăcătuși. Dar combinatul

La noi în Chițila numai funciulare „este”.

— Eu zic, — își dădu părerea Costică funciularul — să mergem mine cînd intrăm în schimb să vorbim cu maiștrul Suciu.

Iată cum s-a întimplat că a doua zi, mica noastră delegație s-a dus la maiștrul Suciu. La început, cînd ne-a aflat gîndul, baci Suciu s-a miniat.

Am fost cîndva ghiftar

oamenj erau pe platforma de sus și o măsurau cît era de lungă. Se faceau semne, se băteau făcuși, se săpau gropi. Intr-o cuvînt mecanizarea începea să prindă viață.

Primeam cu oarecare neliniște la aceste lucrări. Intr-una din seri, cînd stăteam în fața cabanei

— Cum adică, măi — se înfurie el — în loc să vă bucurați că scăpați de munca asta brută, voi vă necăjiți?

— Dar cu noi ce o să se facă?

— Păi bine măi, afurisitilor, voi credeți că la mecanizare nu mai trebuie oameni? Vă fi nevoie de lăcătuși mecanici, șefi de echipă. Cine o să fie? Voi! Da, nu vă mirați, Partidul s-a gîndit bine la treaba asta. Aici pe platformă va funcționa o școală de calificare și în fiecare zi veți face cîte două ore școală. Și acum, haide, fuga la treabă!

CONDELE MUNCITOREȘTI

București, ofelării lui făcut o primire călduroasă, entuziastă, așa cum numai ei știu. Era cînd încă sufletele, înprimăntate parcă de la puterea ofelului, al cărui suvoi curge în fiecare zi din urîșele captioane ale Hunedoarei.

La 20 de ani Trișpa Ștefan, maiștru principal la cea mai mare ofelărie a țării, Trișpa Ștefan este abia la începutul vieții. Vîntul îi este deslușit. Se-avîntă spre el cu aripile întinse...

— E bine că nu al apucat să practice această meserie — i-a răspuns Vasile. Dar pentru că tot veți să știți cum și ce, uite el — și arăta cu mîna spre mine — o să vă povestesc.

Se facuse liniște. Prin fața noastră treceau continuu corbele una după alta. Am mai aprins o țigară și după ce am tras un fum zdravăn am început să povestesc o întimplare adevărată.

„Prin luna mai 1948 un tren mic cu vagoane înnegrite s-a aprins în gară, abia trăgîndu-se șuleiul. Scriștînd din toate păr-

se încordează și simte cum este tras spre el. „Am scăpat”. Un zîmbet îi încolțește în colțul gurii.

Vagonele trec unul după altul, încercate cu minereu pentru cuptoare. Lazăr și tovarășii săi stau acum lingă stativ și le privește cum plutesc deasupra lor. Vîntul s-a tras obosit prin coclauri. O grăa de lumină cere-nută sgrîcîr prin perdeaua groasă a fulgilor dă înlătură puzderia de nori. Curînd cerul se dezvăluie larg și gol. Soarele, învăluit într-o ceață alburie, s-a nemişcat deasupra pîslurilor argintii. În văzduh două păsări se rotește liniștite peste vagoanele căzute. Una din ele se oprește înepențit parcă, și după o clipă se repede în jos ca o săgeată printre virfurile brazilor tînoșii.

În urma ei o ușoară fulguală scuturată de pe crengi și cîteva țipete speriate. Apoi liniște.

Constantin OLTEANU
Excelsior

Nu se întorc nici zilele-noapoi, Nici apele spre tainice izvoare, Se profilează vremile prin noi Spre limpezimi de spații viitoare.

Se spulberă zăpezile pe șes Și infloresc zăpezi de floare mari; Frumos e-al vieții noastre înțele Și suflet și surisul primăverii!

Sintem copiii unui veac deschis Cu sufletul, cu fața spre lumină Și fiecare piept cîndva ucis I-a poruncit acestui veac să vină.

Nu se întorc nici zilele-noapoi, Nici apele spre tainice izvoare, Se profilează vremile prin noi Spre limpezimi de spații viitoare.

Pe nesimțite, la orizont încep să se adune nori plumburii. Se strîng unul cîte unul în creștele munților ca niște cuburi. Se lasă mai jos greoi, astupînd zărea și deodată o trîmbie se desprinde și întunece soarele. Se întinde a un braț involburîndu-se furioasă pînă peste văi. Aici se lățește la capăt ca o palmă uriașă, cu marginile sprînjinite pe coastele prăpăstioase. Începe să ningă. S-a făcut parca mai întuneric. Lazăr stă lingă stativul liniei funciularului. Are impresia că nu mai are spațiu. Se uită la cei doi tovarășii ai săi ce scurtonă corbe cu privirile celor trei alunecînd în lungul liniei spre vagonetul ce se zărește ca o umbră în întuneric. Vîntul se întefeste. Sueră ascuțit prin ghoturi. Scurmă adîncurile abisurilor. Aruncă în înălțimi cenușii trîmbie cu scripi diamantine. Cîțiva lastari singuratici, dezgoliți pînă la rădăcinile plîpînde, se apleacă fricosi în fața lui, ca în fața unui stăpîn alopoternic.

— Oho, nebune, strigă Lazăr, te domolesc eu!

Parcă rîzînd batjocoritor, vîntul îl aruncă în fața un vârtej de zăpadă și fuge haumîd în lungul coastelor prăpăstioase. Lazăr își șterge fața încudat.

— Afurisit, e tare astăzi. Apoi dușă o clipă în care și-a controlat cataramelile centurii de siguranță și sculele prînse în ea: — Legații-mă cu lumia!

Unul dintre ei deslace de pe umăr o colac de lumie și prinde în capete belciugul centurii lui Lazăr. Acesta își îndoaie bine căciula pe cap și înclină mai mult în zăpadă se îndoaie spre scara stativului înfîpt într-un dimb. Din urmă aude:

— Mai repede, Lazăre, că s-a potolit vîntul!

Lazăr îi face semn să slăbească luna după el și o abilitatea unei pisici se calără pe scară. Ajuns sus, prinde în clama centurii linia de recorder, se ține cu mîinile de ea, iar cu vîntul piciorului pipăie lumia de ofel a vagonetului.

Tovarășii rămași la stativ îi urmăresc atenți mișcările. Îl vîd pe Lazăr deasupra prăpăstiei, ca o umbră numai, ce se șterge din ce în ce mai mult. După o clipă nu mai văd nimic. Doar lumia ce se trage palmă cu palmă înainte le dă de știre că acolo sus întrec și pămînt, e un om. Lazăr prinde în mîini ca un automat lumia de recorder, se grăbește

Lazăr și tovarășii săi

și ajungă la vagonet pînă nu începe vîntul să bată. Ghicindu-i parca intenția, vîntul ce se odihniase ascuns în văgăuni, răbunnește dintr-odată, lovindu-l în piept. Om se elatnă. Palmele înmănușate apucă mai vîrtos lumia. Ca o plesnă de bici, un vârtej de zăpadă îi slicheie fața. O clipă Lazăr se odihnește. Își freacă obrazul de umărul plutecei și măsoară din ochi cîteva metri cel depart de vagonet. Vîntul îi apasă furios ceala, umeri, căutînd să-l tragă jos. Lazăr zîmbește:

— Vagonele tot vor trece spre cuptoare!...

Parcă știind că vorbește despre el, vîntul îl învălure furios într-o pătură de zăpadă, îl vîră fulgi în urechi, în gură, îi desface cu o zăcutură fulular de la gît, cubărîndu-i-se ca un șarpe rece la gît. Lazăr nu ia în seamă osteneala lui. Palmele apucă ritmic lumia și ajunge la vagonet. Se apleacă, desface placa de siguranță a roții, învește cu ciocanul bolul și vagonetul se desprinde ca un bolovan de linie, pierzîndu-se de-a lungul prăpăstiei.

Linia eliberată de greutate zvieste în sus cu țeufala fulgurea cîntăpînd omul în văzduh. Lazăr scapă lumia din mîini,

— Tîe teamă? Dumitrașcu îi simte palma grea batătoare, pe creștel, Nu, nu i-te teamă. Se simte mai tare încă.

Ceva din puterea omului, din sufletul lui se strecoara prin degetele mari, bucanoase ce-i mîngîie pîrului mălăsoș.

— A căzut pe scări la furnal — spune unul cu voce joasă: La cap și ars.

Tace. Tace și Dumitrașcu. Ar fi vrut să întrebă cum a căzut, dar n-are rost. Știa că o să se întimplare odată. Au mai căzut și alții. Azi tala, mine vor mai cădea încă, Foamea și munca istovitoare îl birue pe toți. Omul lăpucă de bărbie și-i ridică fața către el. Are privirile blînde Îl privește-n ochi. Intr-un tîrziu spune:

— Mergem după doctor. Pînă atunci —vechiteză-l tu.

Cuprîns de oboseală, alipise gheputul la picioarele accidentatului.

Desene de RADU VIOREL

Catinca SPĂTARU Un copil de miner minca portocale

Aveam cîteva zile de concediu și m-am hotărît să îl petrec la o bună prietenă cu care am fost colegă la școala profesională și care locuiește la Vulcan. Din scrisori am aflat că s-a măritat acolo cu un maiștru minier la Vulcan. Poate că la fel a fost vremea și în aceeași zi în care. În urmă cu aproape treizeci de ani, Vulcanul a fost evacuat sub paza jandarmilor. Mina a fost închisă și aproape patru mii de mineri, împreună cu familiile lor, și-au strîns, la somniale ofelăriei din acea vreme, puțim lor avut în bocete și cuterferase de lemn și au plecat alurea, în alte regiuni ale țării, și chiar în străinătate, cautild de lucru și adăpost.

Nu criza a dus la închiderea minei, cum susțineau capitaliștii, ci dorința lor sălbatică de a lichida „cubul de comunisti” din acest brășel de miner.

În mina închisă, armaturile au putrezit, s-au frînt, galeeriile s-au surpat, adîncurile au fost înecate de întunecime și apă.

Am închis o clipă ochii și mi-a apărut imaginea vechiului Vulcan, așa cum mi l-a descris oamenii de pe aici: cu casele parădulate cu ferestrele astupate cu scindurii, cu străzi puștii, străbătute cînd și cînd de cîte un pensionar ce se strecură ca o umbră în lungul pereților.

Ce au făcut oamenii în acea perioadă?

Unii au căutat de lucru alurea. Mihai Ștefan, bătrînul Pișta baci, cum îl numesc cu respect localnicii, a lucrat la minele de cărbuni din Franța și Belgia. Alții au ajuns și mai departe, pînă în America.

Gyapás Petru, bătrînul care are azi 64 de ani și umbra girbovit, dar tot nu se mulțumește să stea acasă cu pensinarul cî lucrează la serviciul de salvare al minei, a rămas timp de 18 ani fără lucru. Cîții bine: 18 ani a fost șomer. Și asemenea lui Gyapás și lui Mihai Ștefan, mii de mineri din Vulcan au rămas șomeri sau au străbătut stră-

națiile, în căutarea unei amare coji de piine.

Astăzi, la Vulcan, mineri care încheie contracte de lucru pe termen lung, capătă locuință gratuită, cărbuni pentru încălzit, înlesniri la procurarea hainelor de uzură. Iar cîștigurile? „La noi la mină”, povestește unul prieten din mine, „un vagonetar cîștigă la 1.600 și 1.800 lei pe lună. Un miner bun trece și de 2.500. Cîștigurile cresc și mai mult, pe măsura ce depășim planul”.

Am văzut cartierul nou al Vulcanului, clădit pe dealul Kolosvanyi. Sute de apartamente situate în blocuri cu 2 și 3 etaje cu ferestre largi, cu balcoane. Bucuriile n-au fost încă toate tencuite în exterior, în schimb perdelele albe de la geamuri, glastrele cu flori, le înveselesc. Străzile nu sînt încă toate terminate. dar am văzut, oprite în fața numeroaselor magazine din Vulcan (numai în ultimii doi ani au fost deschise 9 magazine), camioane din care se descarcă sumedenie de mărfuri, iar rețeaua electrică, alimentată de noua termocentrală de la Păroseni, a ajuns și în cătunele Vulcanului, cuibărite la poalele munților. Iar la direcția minei, se fac planuri pentru înflăntarea unui sanatoriului de noapte, a unei creșe și cîmin de zi pentru copii, pentru construirea unei săli de gimnastică și alte.

Da, toate acestea în acel oraș de mineri din care cîndva pe cînt stăpînea burzuzia, oamenii au fost izgoniți, din care mii de mineri au plecat alurea. În căutarea unei amare coji de piine.

Acolo, la Vulcan, în orașul nou încă puțin înflînt dar primitor, cu străzile largi încă ne terminate, dar care peste cîțiva ani vor fi adevărate bulevarde împodobite cu pomi și peluze gazoane, am văzut, într-o zi cenusie, un copil de miner mîncînd o portocală. Și în atmosfera aceea încărcată de norii plumburii ce cerneau o burniță deasă, rece și maruntă, portocală din mîinile copilului a strălucit lăptosă ca o rodie de aur.

supra ce stă gata parcă, să se prăvale peste acoperșul lui.

Pe ochii de gem gheață s-a prăvălit întru poștă danielă.

Dumitrașcu stă ghemuit la gura sobei și privește forlele fără viață ce scilpesc jucăuse la lumina slabă a luminării de pe masă.

Pe buzele învinetele, îi flutură un zîmbet. E anul nou. Simte ceva apăsător, de neînțelese. Își simte sufletul greu în așleptarea cuiva, ceva necunoscut, ca o taină îl înconjoară și așteaptă ca o descălușare primelă colindă. Atunci se va suni liber usurat de povară, de încordarea ce-i stăpînește lăptura-îrăv.

Pune o bucată de lemn pe

— Nu vrea. Dumitru serbează anul nou. Mamei s-a dus să caute altul.

Se apropie de pat. Gura îi e înflecșată a mișie și doar un zîmbet și se înfîpșă pe fața cînd se apleacă peste raunt Acesta deschide ochii Ca prin ceață recunoaște pe omul de lingă el.

— Vasile, tu ești? Ai griji.

Cuvîntul și se pierde într-o tresurare a buzelor, fără soaptă. Un fir de singe se amesteca cu sudoarea de pe față. Vasile se ridică drept, cu pumii înclătați, cu chipul înfîpșit. O minie surdă cîncelește în el, ca începînd unei lupturi.

— Nu vom mai cădea. Destul!

Dumitrașcu se uită la el. Vasile atinge aproape cu capul tavanul înnegrit. Deodată, în ve-

ODINIOARĂ...

— Nu vrea. Dumitru serbează anul nou. Mamei s-a dus să caute altul.

Se apropie de pat. Gura îi e înflecșată a mișie și doar un zîmbet și se înfîpșă pe fața cînd se apleacă peste raunt Acesta deschide ochii Ca prin ceață recunoaște pe omul de lingă el.

— Vasile, tu ești? Ai griji.

Cuvîntul și se pierde într-o tresurare a buzelor, fără soaptă. Un fir de singe se amesteca cu sudoarea de pe față. Vasile se ridică drept, cu pumii înclătați, cu chipul înfîpșit. O minie surdă cîncelește în el, ca începînd unei lupturi.

— Nu vom mai cădea. Destul!

Dumitrașcu se uită la el. Vasile atinge aproape cu capul tavanul înnegrit. Deodată, în ve-

Proza publicată în această rubrică a fost selecționată din culegere „Am crescut cu lina, Hunedoara”.

O POVESTE DE IUBIRE

Pe vremea aceea, sediul tineretului comunist nu era altceva decât o magherniță igrasioasă, fără sobă, cu pereții cojiți, pe care umezeala desenează o ciudată geografie. (Aici lusesse cu ciffva ani în urmă magazia unei băcăni).

luptă și din când în când se opreau, strigând lozinci ca „vom lupta și vom munci, țara vom reconstrui”. S-au invirțit vreun sfert de oră prin jurul clubului tineretului socialist unde au strigat până au răgușit: „Unitate! Unitate!”, apoi, pătrunzând pe aleile însoțite ale bătrînului parc s-au răspândit care încotro, stringind la piept teancuri uriașe de ziare.

penultima clasă de liceu. Era frumos, de statură atletică. De pe fața lui sănătoasă nu lipsea nicodată un suris truș și ironic. De brațul său, se sprijinea molatic o fetișcană, singura din grup asupra căreia Marat nu-și îndreptase până atunci privirile. În clipa în care și-a aruncat ochii spre ea, teribilii săi ochi, Marat a fost pierdut. Fata dinaintea sa întrecea tot ce putuse el bănuți că este frumoasă. Pentru o clipă mintea lui a uitat de lucidă și-a tulburat în așa măsură, încât n-a mai fost în stare să răspundă nimic.

— Vai, dragă Relm, totuși nu trebuia să-l uimești. Este elev ca și noi. Știi bine că-o face din idealism, nu?

— Ce se întâmplă în sufletul lui Marat? Mare minune! Nici furie, nici ciudă, nici amarăciune nu oglindeau ochii lui. Ochii aceia la care fetele nu se puteau gândi fără a se simți sculurate de fiori prin sira spinării.

— Știi ceva? Mă gândesc să atrag în organizație pe cineva. Pe o fată. O mică burgheză pe care vreau să o reduc, mă înțelegi? Și restul cu gravitate — cred că simbolizează organizația. Ar putea lucra în colectivul meu...

După ce lăsa în pace pe secretar ne lua pe fiecare pe rind și ne descosea: — Voi nu știți, la noi s-or fi găsit cureaule d-alea întrucât pe piept, cu cașuse?

Neculai TĂUTU

GENEZA

Căci Marat cel mic era în organizația noastră reprezentant al intelectualității. În jurul lui roiau o sumedenie de liceeni cu șepci roșii, albastre sau galbene și licene zvelte, cu ochii timizi, înveșmantați în porțuțele acele negre sau peștele care le ascundeau cu severitate grațiile.

La serată a stat la bufet și l-a servit pe „liceeni”, colegii săi. Căci din întâmplare fata ieșea în-țra-zi îmbrăcată cu ceva nou, Marat îi mulțumea în gînd și rosea, avînd convingerea fermă că tot ce face, pentru el făcea. Într-o zi, fiind singur în camera sa de la sediu, a început să completeze o adeziune cu numele ei. Scria și era rășinat de parcă i-ar fi cerut cineva în clipa aceea să completeze formularul de casătorie. Cu cine? Se înțelege de la sine cu cine. Căci a început să scrie numele s-a oprit încurcat. Oare cum s-o fi scriind numele ei? Cu un „n” sau cu doi „n”? Yvonne sau Yvonne? Cînd ne vom împrieteni, am s-o rog să-și schimbe numele — se gîndea Marat cu mulțumire. Să-și schimbe numele în Ioana de pîldă, e românesc și chiar sună mai frumos...

Pe inserate, cineva din comitet l-a întîlnit mofăind pe o bancă lângă malul Borcei.

— Eu nu fac politică. Eu sint comunist!... Nimeni dintre noi nu ridea la auzul unor astfel de vorbe. Ne aflam la începutul anului de grație 1945 și Marat cel mic amîntînd cu pumnii săi firavii burghezia mondială, striga citi îl făneau puterile: — Noi nu facem politică... Noi sintem idealisti!...

Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

— Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

— Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

— Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

— Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

— Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

— Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

— Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

— Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

— Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

— Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

8 luceafarul

— Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

— Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

— Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

— Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

— Dar în hrisoave n-au lăsat măcar un semn sau un cuvînt despre acel ne-nuplecăt ce-ntia dată și-au ridicat fruntea plecată și umilită din pămînt și au lovit cu pumnul tare în împilire și-n minciună!

pline de falsă nevinovăție, nici frumoase și demonice.
— Dar a cui este? sună tirziu de tot răspunsul iritat al lui Marat.

Trecuse altă de mult timp de la întrebarea fetei, încit aceasta îl privea începînd mirată, apoi, pîrînd a-și aminti ceva, începu să recite cu pasiune:
Les sanglots longs
Des violons
De l'automne
Blessent mon coeur
D'une langueur
Monotone...

— Sint frumoase versurile astea, nu-i așa? privind-o printre gene, continuă:
Et je m'en vais
Au vent mauvais
Qui m'emporte
Deçà, delà,
Pareil à l'a
Feuille morte.

— Ce ciudat! se părea lui Marat să asculte de la ea, tocmai de la ea, versurile acelea nu mai puțin ciudate care îl obsedaseră cu câteva ore mai înainte. Prin ce minune gîndurile sale cele mai intime i s-au transmis ființei acesteia în care natura a pus totul cu atîta dărnice? Și totuși, tulburarea i se risipi banal. Marat ridea. Ridea cu hohote din ce în ce mai puternice care-i scuturau umerii, obrazul.

— O clipă doar, în ochii micșorați ai fetei a lucit o ulătură rea, ca lama unui cuțit, apoi ochii i s-au făcut mari, mirați, întrebatori, ușor îndurerăți:
— De ce rizi? Ce s-a întîmplat?
— Nimic important... Mi-am amintit însă că la liceul de băieți și la liceul de fete predă franceza același profesor. Nu-i așa? Și voi aveți franceza miine... Ați ajuns la Veilaine... Voi aveți franceza ora a patra mi se pare; noi avem mai înainte, ora a doua... — și continuă să rida...

Risul îi risipise orice urmă de slăbiciune. O privea de acum cu superioritate și fata simțea. Într-o clipă se petrecu pe chipul ei o transformare uluitoare. A devenit dintr-o dată rece, cu o față imobilă care-l privea pe Marat atent și cercetător.
— Ascultă-mă, — l-a întrebant. Este adevărat că voi comunități îl lubii pe muncitor?
— Ce întrebare! — i-a răspuns Marat zîmbind cu ironie. Ascultă, e adevărat că soarele luminează, că focul e foc și omul e om?
— Fața scutură din umeri, iritată.
— Mă rog, mă rog... și cine sint muncitorii? Ce-i ce muncesc, nu-i așa?

Marat încuviința tăcut din cap așteptînd să vadă ce va urma.
— În orașul nostru sint mulți muncitorii, nu?

— Bineînțeles.
— Ei bine, știi dumneata și tovarășii dumitale, sublinie cu ironie cuvîntul „tovarăși” că muncitorii aceștia nu au întoldeana ce minca? Ce le dați voi? Promisiuni?
— Comunității nu obișnuiesc să facă promisiuni. N-am promis nicodată nimic, nimănu! Partidul a cerut însă și cere tuturor celor muncitorii, tuturor celor cinstiți să-l muncesc, și să lupte... Și tot ce vom face, tot ce vom căldă, vom face și vom clădi împreună, tot poporul muncitor. Lupînd...

Pe chipul fetei se citea uimirea. Riposta plină de demnitate a lui Marat, care se infierbătise, o uluia. Se gîndea poate că nu degeaba i se spunea picuțului acesta slab și negricios Marat și desigur că se simțea minora că tocmai ea, Yvonne, trebuie să-l înfrunte pe acest dîrz și periculos Iacobin modern. Vorbele lui Marat, din ce în ce mai înfrăcătoare, fără a fi cîtute, (Marat n-a înșușit să fie orator; înșiși vata, fără ca el s-o știe, îl făcuse orator), fiind pînă în din inimă, aveau în ele ceva tulburător, un amestec de asprime și visare care nu rareori se transforma într-o veritabilă poezie.

— Ei bine, lasă-mă și pe mine să vorbesc — îl intreruse fata — în port, probabil că știi, hamalii descarcă griu din vapoare și-l încarcă în trenuri... griul o să plece deci din oraș, nu știi unde... dar în oraș de multă vreme se găsește pînă din ce în ce mai greu. Cel mai mult suferă muncitorii... dacă-i înbești cu adevărat pe muncitorii, hai cu noi în port, să împărțim griul populației... muncitorilor...

— Care noi? întrebă Marat în al cărui cap se făcea tot mai multă lumină.
— Cu noi... mă rog... ai să vezi...
— Așadar, — gîndea Marat — a aruncat, în fine, zarurile! Asta era deci treaba. Aveau nevoie de el ca să-i asmută pe oameni. Vroiau să profite de prestigiul și influența unui tânăr comunist pentru a pune la cale o provocare grosolană. Și l-au ales pe el. Tocmai pe el. De ce? L-au crezut oare mai slab? Fără s-o privească, fără să-i spună o vorbă, Marat îl întoldeana spațiile și porni spre sediu, cu pași apăsași. Nu apuca însă să facă prea mulți pași cîcîi din boschetele învecinate apărură mai întii capetele, apoi trupurile citorva mardelași cu-nosufii din țir și alături de el, ci-fiva liceeni dintr-a VII-a și a VIII-a.

— Nu vrea... E încapăținat ca un câțir — auzi Marat vocea iritată a fetei. Vi-l las vouă...
— Ascultă, fii rezonabil — îi vorbi cu prefăcută indiferență fiul angrosistului, eternul său inamic. Vezi bine că este inutil să te mai împotriviști. În port este strînsă lume multă. Noi am strins-o. Și ai să ne urmezi și tu acolo, cu sau fără voia ta. După cum vezi, ești singur împotriva a douăzeci. Și în fond nu vrei de ce o faci atît pe nebulu... Vrem să facem o operă filantropică. Să împărțim griul la cei săraci...
Marat îl aruncă o privire războinică și făcînd cițiva pași înainte își strînse bățios pumnii. Ipotrivnicul său sări speriat la o parte, în schimb însă toți vălăgîni aceia care-l însoțeau se strînseră imediat în jurul lui Marat privind-o dușmănos.

Marat vedeți bine că n'ci vorbă nu putea fi să scape din țelul acela viu care se stringea în jurul său. Într-o eventuală încăierare, demnitatea sa ar fi avut mult de suferit

Pe inserate, cineva din comitet l-a întîlnit mofăind pe o bancă lângă malul Borcei.

— Ce faci aici mă nebunule? Am ameițit căutîndu-te! I-au poate n-ai aflat? Ce-am ales delegat la primul congres național al tineretului... Pleci la București.

Dar mai înainte de a pleca la congres Marat al nostru a fost pentru o zi, ba pentru mai multe chiar, eroul despre care s-a vorbit în întreg orașul.

Era, așadar, într-o frumoasă și luminosă după-amiază de toamnă, ciudat de călduroasă pentru un început de octombrie. Ca de obicei la acele ore, Marat se afla la sediul tineretului. Sîltea în curtea aceea mare din spatele sediului, curte năpădită de buruienii arse de secetă.

Aici, în curtea răvășită de război și sulocată de izul buruienilor, îi plăcea lui Marat să stea atunci cînd nu se afla în ale sale. Și acum, rezemat de o stivă de lemne pe jumătate arse, privea cu un interes ciudat bolta sticloasă și albastră și se minuna teribil de profundimea nefirească a cerului de toamnă. Obsesiv, în minte îi revenau cîteva versuri autumnale învățate la liceu în orele de franceză.

Les sanglots longs
Des violons
De l'automne
Blessent mon coeur
D'une langueur
Monotone...

A trebuit să i se spună de cîteva ori că cineva îl așteaptă în parcul orașului, la monumentul eroilor de pe malul Borcei pentru ca Marat să se ridice și, absent la tot ce se petrecea în jurul său, să pornească.

Abia cînd a zărit-o pe Yvonne în fața monumentului masiv de piatră cenușie, rezemată molatec de treptele tocite de vreme și ploii, Marat a înțeles cu necaz că în toată vremea care trecuse de la balul elevilor n-a făcut altceva decît să se gîndească la ea, la toate întîmplările acelea nenorocite care făcuseră să se spulberaie atît de repede și dureros primarele sale visuri de îndrăgostit.

O privea cu uimire. Fetia aceasta care clipește din ochi cu atîta copilăroasă candoare este oare aceeași Yvonne alea cărui șoapte vinovate le-a auzit în urmă cu cîteva nopți? Cine a spus că ochii nu mint? Mint! La omul prefăcut totuși minte.

— Ai venit totuși... M-am temut atît de mult că n-ai s-o faci... Se întîmplă destul de rar ca o fată să fie aceea care îi cere unui băiat o întîlnire... Nu-i așa?

Vocea caldă a fetei era străbătută de o ușoară emoție și părea atît de sinceră încît Marat se simți descumpănit. În clipa în care o văzuse, fusese hotărît să o înfrunte cu dușmănie și să-i arunce în obraz tot ceea ce gîndea despre ea. Acum Yvonne se legăna zîmbitoare în fața lui și-l privea cu o duiosie ciudată, o duiosie pe care nicodată pină atunci n-o mai văzuse în ochii ei. Au stat multă vreme alături, tăcuți, așa cum se întîmplă atunci cînd unul are de spus prea multe iar celălalt, nimic. Apoi, pe neașteptate, ea și-a adunat privirile care pină atunci plutiseră dezordonat undeva între virturile copacilor și valurile mici ale Borcei și i s-a uitat în ochi.

— Spune-mi de unde ai strîns atîta înversunare, atîta patimă și fanașism pentru o cauză care, în fond, ca să fim dreți, nici nu este a ta? Marat care pină atunci evitase să i se uite în ochi (privea tot timpul lîterele strimbe, cioplite în piatra inverzită, „Ridicat în memoria eroilor în anul MDCCCXXXIX” pentru ca atît de mult decît decît prietenoasă a fetei să nu-i strice echilibrul) — avu un zîmbet ușor. Începu să înțelege. Înțelegea că din clipa aceea n-avea de ce să se mai teamă de ea, că nimeni și nimic nu-l mai poate amăgi. Nici șoaptele tremurate ale fetei, nici privirile ei

și totul era cum să și păstreze calmul și prezența de spirit. În primul rînd trebuia să procedeze în așa fel încît inițiativa să fie mereu de partea sa.

Așadar, gîndea cu febrilitate Marat, dacă nu pot scăpa din ghărele lor, trebuie să merg în port. Și trebuie să-o fac în așa fel încît să pară că o fac de bunăvoie și chiar ard de nerăbdare să ajung acolo.

Tăcut, liniștit, ca și cum nu s-ar fi întimplat nimic, Marat a pornit spre port. Profund de răgazul pe care i-l dădea drumul acestuia, Marat se străduia să înțeleagă situația. Cine se adunase în port? Era marea de-ai liberalilor și țărăniștilor? Atunci te nevoie ar mai fi avut de ei ca să-i determine să iure gruii? Nu, în port trebuie să fie și populația, oameni simpli, cinstiți.

Pentru aceștia îl duc pe el acolo. Vor să aștepte populația, profund de lipsurile și mizeria lăsa de război. Dar dacă acolo sint și oameni cinstiți, gîndea Marat cu bucurie, privindu-i triumfător pe cei care ca un zid viu îl urmau pas cu pas, bătaia e ca și ciștigată. Bătăia e ciștigată de mine, pentru că eu am încredere în oamenii aceia și-i iubesc, iar voi, gîndea mai departe Marat, aruncându-le din cînd în cînd priviri crunte, voi numai de ură. Laji adună acolo și, la drept vorbind, vă temeți de ei. Dați-mă țării pe mine. Știți că pe mine mă vor asculta oamenii, pentru că glasul, inima, sufletul meu sint și ai lor. Îmbărbătat de astfel de gînduri, spre uimirea dușmanilor săi, Marat lușea pasul, se grăbea, și

cu basmaua, neulate în seamă de nimeni, însemnau pentru Marat mult. Ele îi vesteau că organizatorul celui de partid din port a plecat la sediul județului pentru a anunța neobișnuită adunare. Cu o oarecare neliniște, Marat văzu că din mulțimea aceea eterogenă se mai detașează un grup, alăturîndu-i-se celui care îl înconjura cu strășnicie.

— Ascultă, revoluționare, — îi șopti printre dinții unuia din noii veniți, — dacă îți la mutra și dinții tăi suie pe grămada aia de pietre și spun-le că vrei din partea tinereții voștre. Spune-le că fiecare poartă să acașă și grui vrea. Vorbește cu suflet, însă, auzi? Și Marat a vorbit într-adevăr cu suflet. Sus, pe grămada aceea de pietre, privea semeț înainte, undeva departe, foarte departe și vorbea.

— Tovarăși, prieteni — glasul tunător al lui Marat plutea pe deasupra capetelor devenite atente și ascultătoare.

Nu știu pentru ce v-ați adunat aici dar dați-mi voie să vă adresez tuturor un salut tovarășesc, comunist! Și pumnul lui Marat zburcî cu putere în sus, deasupra capului său mindu, fremătă din forță și entuziasm. Multimea febril în urale. Fără să aștepte ca uralele să se potolească, Marat vorbea mai departe, acoperind cu vocea sa de bas zgomotele portului.

...Să-i felicitați călduros pe muncii muncitorii din port care de citeva zile, fără odihna și fara să-și cruțe puterile încerca să treacă prin trimis de tovarășii sovietici.

trimis ca dar de marele popor sovietic. Cu cit grui va sosi mai repede, cu atit mai bine. Organizația noastră de partid vă cheamă să întăruiți o luptă patriotice importantă, să ajutama cu toții la încărcatul grului în vagoane. Cine dintre voi vrea să ne ajute să vină după noi...

Înăoia noaptea, din port au pornit încă două garnituri de tren cu gruiul voluntară a populației din istoria firgului nostru.

Cîteva zile după aceea, Marat a plecat la congres.

București, octombrie 1945...

În sala de festivități a unui vechi și cunoscut liceu se adunase tot ce avea țara mai tânăr și mai entuziasat. Era primul congres liber al tinereții și niciodată bătrîna capitală nu cunoscuse o asemenea valență de generozitate și tinerețe. Se cînta pe străzile Bucureștiului cum nu se mai cîntase niciodată, iar pe zidurile caselor nu mai era loc pentru alte lozinci. Atunci a scris și Marat cu mîna lui pe zidul de piatră al unei clădiri de pe malul Dimbovitzei aproape de tribunal, cu litere mari și negre. „Trăiască primul congres al tinereții!”. (Azi, Marat trece destal de des pe acolo și citește cu mîni fărîșite lîterele pe lin stribme și tremurate, pe care nici tîmpuri și nici gloabe, ca prim mîințe, n-a reușit să le steargă. Marat pretinde că acest zid ar trebui declarat monument istoric și sint sigur că dacă îl veți legge degețat în Statul Popular al Capitalei, o va face).

În zilele acelea, lui Marat s-a venit deodată pînă la sîrse ceva. Într-o noapte în eonotamentul congresiștilor, după ce toți se culcaseră, Marat a pus mîna pe creion și a început să scrie ceva pe birou cu caligrafia lui nervoasă și neglijentă.

După ce a terminat, nici n-a mai avut timp să scrie cîteva rînduri. Era o noapte de oboseală și de sărăcie. Pe urmă, se sculă și se duse în camera sa să scrie cîteva rînduri în jurul mesei. Era o noapte de oboseală și de sărăcie. Pe urmă, se sculă și se duse în camera sa să scrie cîteva rînduri în jurul mesei. Era o noapte de oboseală și de sărăcie.

— „Prieteni! Am găsit aici, în umbră, citeva lei de birou pierdute. În birourile acestea se vorbește despre noi, despre tinereții progresiste. Ascultați!

Nici măcar în clipa aceea Marat nu și-a amintit de opera sa. De abia cînd a auzit primele cuvinte a tresărit, a dus cu disperare mîna pe rînd la fiecare buzumare, apoi resemnat și rușinat, s-a ghemuit în scaunul său, încercînd să se facă nevăzut.

Uscăciunea de la tribună citea, citeva mereu și în sală se lăsa o tăcere gravă, ca la un spectacol de teatru în timpul unui monolog de efect.

— Căci tu, tinerețe, ești veșnic aceeași, pururea entuziasată și ciocotitoare. Veșnică și fără început ca însăși veșnicia. Căci tu, asemenea legendare păsări Phoenix nu mori decît pentru a renvia mai frumoasă, mai puternică... Tu tinerețe, te naști mereu mai frumoasă, mai splendidă, mai înnoitoare, tu și numai tu primești și purifici totul pe unde treci. Și mergi năvalnic, ca și apele fluviilor, ca și torențele limpezii ale munților, mergi cînd masiv și domol, cînd impetuos, și necruțător, pură și înviorătoare asemenea ploilor repezi de vară. Căci în lumea noastră, tu, tinerețe, n-ai nici început, nici sfîrșit, ești ca o putere mîiastră, ești singurul zeu alopoternic, stăpîn al lumii, al universului. Și nimeni nu îți se poate împotrivi căci tu strălucești, luminezi, încălzești, dai viață lungă și curată.

Puternică și cutezătoare, tu îți faci loc pretîndînti și mergi, și a lergei, sus, mereu mai sus, acolo pînă unde nimeni n-a năzuit, departe, tot mai departe.

Sala rămase citeva clipe incremenită după ultimul cuvînt. Cîteva clipe însă căi, imediat, au izbucnit ropotele aplauzelor, ovajile.

— Autorul! Autorul! Autorul! — au început să scandeze clișia dintr-un colț, apoi, întreaga sală a răsunat: „Autorul! Autorul! Autorul!”.

Timid, și tremurînd, Marat s-a ridicat în picioare și trebuie s-o spus, în entuziasmul general, n-a lipsit mult ca bietul erou să fie strivit sub povara îmbrășișărilor.

A doua zi, întregul text a apărut în buletinul congresului.

Cînd Marat a terminat liceul, s-a pomenit la el cu tînar care l-a cîntat opera în sala congresului.

— Vrei să vii la București să te faci ziarist?

— Vreau — a incuviințat Marat și de atunci bate drumurile țării pentru a vă informa și mobiliza la acțiunile socialismului. A crescut, este voinic, are chiar și un început prematur de cheie și nimeni nu și mai amintește de vechea sa poartă.

Dar cînd veți citi în ziar un reportaj sau articol după care va veni să vă luăți singuri la trîntă cu reacțiunea mondială, să fiți siguri, indiferent de semnătură, că este opera lui Marat.

Imperativul cunoașterii

D oar citeva zile ne mai despart de deschiderea celui de al III-lea Congres al P.M.R. Importanța evenimentului, a fost puternic subliniată de entuziasmul cu care oameții muncii au întîmpinat „Proiectul de Directive”. Fiecare colectiv a folosit acest prilej pentru a și reexamina realizările și angajamentele și a hotărî — în lumina „directivelor” — cu cit poate spori aportul sau în viitor.

În constința oameților muncii a intrat adine convingerea că fiecare congres al Partidului e o piatră de holar a înaintării noastre spre comunism. Congresul al III-lea e elaborat programul celui de al II-lea plan cincinal. Programul acesta a fost îndeplinit și — printre altele — tocmai înfaptuirea lui a permis luarea cunoscutului complex de măsuri din vara anului 1959 care a consolidat o nouă și substanțială ridicare a nivelului de viață. „Proiectul de Directive ale Congresului al III-lea” conține un program și mai vast, pe șase ani, urmat de o încurcîntare și mai cutezătoare în viitor, pînă-n pragul celui de al III-lea plan cincinal și al tuturor etapelor de dezvoltare economică și socială a țării noastre. Începe epoca desăvirării construcției socialismului, epoca de trecere spre comunism.

În fața unei asemenea perspective nu e de mirare că lucrătorii din toate domeniile și simt obișnuiți să răspundă la întrebare: „ce putem să mai facem?” cum să mai îmbunătățim munca noastră? Cum să asigurăm progresul comunist și activității? Dezbaterea „directivelor” s-a dovedit a fi o acțiune excelentă mobilizatoare. Nu începe îndoiala ca toate vor fi acuminate în dezbaterile Congresului.

În ansamblul acestor preocupări avîntate și îndreptate s-a acordat o atenție deosebită tinereții. Cei care au astăzi între 15 și 20 de ani, vor avea în 1970 între 30 și 35, adică vor atinge atunci vîrsta maturității și — de bună seamă — vor avea de elaborat, iar apoi de înfaptuit planuri și mai grandioase. Tînră generație de azi va avea un cuvînt greu de spus și în aducerea la îndeplinire a hotărîrilor Congresului al III-lea, dar mai ales după asta de pregătirea pe care o capătă acum va depinde foarte mult.

Tinerii de azi vor constitui comunismul.

Dintre toate sarcinile care decurg din această concluzie mă voi ocupa în continuare doar de una care-mi pare deosebit de importantă — învățatura. Dar nu învățatura în sens îngust, profesional (desi și aceasta e foarte importantă) ci de învățătura în sens larg, în sensul cunoașterii vieții.

Pasiunea cunoașterii e o trăsătură specifică tinereții. Ea este însă contracarată uneori de o aila, mai puțin nobilă, dar tot alt de firească — graia. Ca în secolul nostru literar se grăbesc să trăiască viața cit mai intens nu e în sine un lucru reprobabil, dar e supărător că graba generează în unele cazuri superficialitatea.

O paralelă ar putea prezenta interes din acest punct de vedere. Cu ani în urma, cînd patria noastră mai era stăpînită de coaliția burgheză-mosierească, selea de cunoaștere a tinereții muncitorilor era tot alt de intensă. Dar nu putea fi satisfăcută decît foarte cu greu din cauza condițiilor obiective nefavorabile. Copiii de oameni ai muncii le era interzis accesul în școlile superioare. Școlile profesionale erau „înfundate” (adică după termi-

narea lor nu puteai continua studiile), iar programul lor — un amestec eclectic de practici înguste și obscurantism sovietic. Mai tîrziu, ajuns la fabrică, tînarul era obligat să lucreze din gram pînă la 10 ore pe zi pentru un salariu de mizerie. De aici nevoia de a munci și în orele libere. La dispoziția tinereții muncitor nu existau locare de cultură (biblioteci, cluburi etc.). Și totuși tinerii studiau și învereunare. Mai ales acei care intrau în luptă devenind membri ai U.T.C. și ai altor organizații revoluționare. Tovarășii mai vîrstați îi ajutau să înțeleagă de ce țara cunoașterea nimeni nu poate deveni cu adevărat comunist și revoluționar. În demnitate își luptau — de a căuta în literatura științei — era viu în conștiința noastră. „Id. ciuda greutăților ce pusea de nebrat, tinerii studiau și cu toate greutățile, studiul era foarte tenace, extinzîndu-se în adîncime și în lărgime, pe măsura însușirii cunoștințelor. Din rîndurile tinerilor comunisti de atunci auzi, după învățătura autodidactă care azi face cinste culturii noastre socialiste.

În lumea socialistă fiecare vîrsta cetătan al țării începe să trăiască într-o ambianță culturală din vîrsta fragedei adolescenței. Stăruind democrație populară chietrește cantități urase de fonduri și energii pentru a ajuta tinereții să învețe cit mai mult și cit mai bine. Greutățile de altă dată nu mai există, învățătura a devenit mai ușoară, dar acest lucru nu trebuie să-i ducă pe tinerii la superficialitate.

Dacă pornim de la constatarea că „proiectul de Directive ale celui de-al III-lea Congres al P.M.R.” deschide larg în fața tinereții de azi perspectiva de a construi comunismul, atunci următorul termen al raționamentului trebuie să decurgă cu necesitate din reamintirea învățaturii leniniste potrivit căreia erou constructor al comunismului trebuie să fie și un om de înaltă cultură.

Concluzia aceasta poate fi concretizată în legătură cu o seamă de sarcini imediate care decurg din „proiectul de Directive ale celui de-al III-lea Congres al P.M.R.”

Proiectul prevede, de pildă, o creștere substanțială a productivității muncii, ceea ce presupune introducerea tehnicii noi, folosirea pe scară largă a metodelor avansate, calificarea și mai bună a cadrelor etc. Toate acestea înseamnă pe de o parte înmulțirea cunoștințelor lucrătorilor muncitori, iar pe de alta parte înălțarea și mai puternică a răsputerii personale a fiecarei și în muncă, deci înca un pas în formarea conștiinței comuniste a muncitorilor.

Cerința pe care o apărăm este valabilă pentru toți tinerii, pentru toate activitățile. Ea este va-

siabilă și pentru un tînar scriitor, care, oricit de talentat ar fi, niciodată nu va putea deveni scriitor cu adevărat în epoca socialistă, dacă nu și va însuși într-un fel și experiența întregii creații literare mondiale. Dar și pentru un mecanic, de pildă, cîrîi toate implicațiile științifice, economice, politice, sociale și morale ale gadoalelor descoperiri științifice moderne, nu va progresa nici în domeniul propriei meserii.

Cea mai mare cucerire a socialismului este descălușarea forțelor creatoare ale omului, a tuturor facultăților specifice umane. Această cucerire dar posibilitate fiicăruî om să se realizeze maxim în domeniul acestei activități care corespunde cel mai bine înclinărilor sale personale. Lumea capitalistă transformă în mod fireac majoritatea oameților în medicrăliți. Pentru că în lumea capitalistă majoritatea oameților sint obligați nu să muncească (adică să creze), ci să-i cîștige existența, adică să-i înșoșează forțele creatoare, împingînd, în cele mai dese cazuri într-un domeniu fără vreo legătură cu înclinările personalității lor.

Din păcate, în rîndurile tinereții — și în fabrică, și la școală, chiar în universități — mai pot fi întîlniți tovarășii care privesc cu indiferență sarcina largii cunoștințelor lor. Mai este încă atașat în ciuda unui fel de practicteism îngust, care-l îndeamnă pe cite un tînar să raționeze cam așa: Imi cunosc meseria? Imi împlinesc norma? Sint un profesionist bun? De ce atunci să-mi bal capul cu pregătirea de cultură generală? La ce-mi folosec cunoștințele de economie politică, istorie, biologie generală, geografie, literatură? Ce legătură există între răspunderea mea în muncă și lectură noatăilor literare, a ziarelor și a revistelor, frecventarea teatrelor și a concertelor etc.? Există, dragi prieteni, există o legătură strînsă, multilaterală. Oricît de bine ai cunoaște meseria ta, lumea socialistă niciodată n-o cunoștințele (căci numai prin acest contact multilateral cu întreaga cultură umană, omul își poate descoperi înclinările și adîncirea preocupărilor în direcția aleasă. Un practicteist îngust, care nu vrea să vadă nimic dincolo de nevoile imediate ale profesiei, nu va putea deveni niciodată „artist”, nu se va putea realiza niciodată integral.

Seea de cunoaștere a caracterizat întotdeauna tinereții, selea de cunoaștere izvorăște organic din lupta pentru realizarea idealurilor comuniste. Sarcinile noi, care decurg din proiectul de Directive ale celui de-al III-lea Congres al partidului, îi îndeamnă și mai puternic pe tinerii din toate domeniile activității sociale, să extragă, din această sete, noi și noi energii, prin care să-și înmulțească necontenit cunoștințele, să-i lărgească și de zi ori zori.

Cerînța pe care o apărăm este valabilă pentru toți tinerii, pentru toate activitățile. Ea este va-

Desene de RADU VIOTREL

parcă ar fi mers într-un anumit loc dimaiute știut de el, unde era așteptat, unde era necesar, undeva de unde nu trebuia în nici un caz să lipsească.

În port, peste o sută de oameni, o adunare extrem de pestriță, se agitau prin fața vagoanelor în care se încărcă gruii. Cei clișia hamali care făceau treaba asta, arși de soare și acoperiți de sudoare, priveau chiorș spre adunarea aceea ciudată în care oamenii se agitau neliniștiți, dar își continuau treaba nelubruri, aruncîndu-și jotușii din cînd în cînd, între ei, priviri întrebătoare. Sosise țara lui Marat și a escortei sale provocă o oarecare animație. Marat privi în jur încercînd să-i cîntărească din ochi pe cei adunați. Privirile sale cercetătoare zăboviră cu insistență spre oameții care lucau și spre bucuria sa i se pară că-i recunoaște pe unul dintr-ei. Omul, de asemenea, îl măsura cercetător. Într-adevăr, Marat nu se înelase. Pe omul acela îi întîlnise de citeva ori la sedințe și, după cite își mai amînțea, reprezenta sindicatul muncitorilor locali din transporturi. Omul, ștergîndu-și cu o bășma sudoarea de pe frunte, îl făcu semn cu ochiul și strigă tare, și fie auzit:

— Marin a plecat sus!

Nimeni nu pără să dea atenție voabelor sale. Doar pentru Marat era avcut însă un înțeles plin de speranță. Sediul comitetului județean de partid se află la etajul unei clădiri vechi al cărei parter era inutilizabil și servea drept magazie pentru materiale de propagandă.

Din pricina acestei așezări, pe nesimțite, printre comunistii din oraș se încetăținise expresia „sus” care desemna de acum sediul partidului și aproape că nimeni nu mai vorbea altfel atunci cînd trebuia să vorbească calm unde se duce.

Cele citeva vorbe rostite de omul

Se auziră din nou urale. Din grupul celor ce-l înconjurau pe Marat se auzeau miruri. Fără să se tulbure de amenințările și privirile piezișe ale potrivnicilor săi, Marat începu să le vorbească oameților cu înflăcărare și emoție. Le înfățișa tabloul sumbru al patriei sărăcite de război și exploatare nemiloasă, le vorbea despre lupta eroică a comunistilor pentru reconstrucție, despre lumina unui viitor neasemuit de frumos pe care și el, cei de față, țau, sint chemați să-l înfăptuiască.

La început, în tăbăra adversă domnea tăcere. Nu se așteptaseră la o astfel de intorsătură. Din citeva puncte, aproape în același timp, zburară pietre spre Marat. Cîteva îi loviră mai rău și din buza de sus, crăpă de puterea unei lovituri nemiloase, îi picura sînge, dar Marat, neliniștit, continua să vorbească. Jos, la picioarele sale, începu o încălțare și curînd, nu mai zburau pietre prin aer. În jurul său se grupasero oameții acelu simpli pe care Marat îi iubea, pe care îi înțelegea, oameții aceia care la rîndul lor îl iubeau, îl înțelegeau. Apoi, ceva mai tîrziu, un bărbat înalt, cu părul cărunt se desprinsă dintr-ei și respirația sa grea arătă că trebuie să alege pentru a veni aici la timp. Se apropie de Marat și-i puse mîna cu prelenie pe umăr. Marat se întoarse fulgerător și chipul i se acoperi imediat de o imensă bucurie. Strigă tare, tare, să fie bine auzit:

— Prieteni, tovarășii! În mijlocul nostru a venit secretarul comitetului județean al Partidului Comunist Român.

Aplauze și urale îi acoperiră vocea. Secretarul comitetului județean făcu semn cu mîna să fie ascultat și aproape că nimeni nu mai vorbea altfel atunci cînd trebuia să vorbească calm unde se duce.

Cele citeva vorbe rostite de omul

Răspunderea socială

Dacă eroul dramaturgiei noastre dintre cele două războaie era înfrînt în lupta lui pentru realizarea unor visuri și idealuri deosebite, acesta se datoră și singularității sale, lipsei unei perspective sociale. Născădule în mersul ascendent al societății, în eforturile și lupta celor multf pentru zidirea unei alte lumi, aspirațiile și dorințele individuale ale unor asemenea eroi se spulberau sau se îneca în mișcarea mediocrității și a conformismului burghez.

Cînd eroul noui noastre dramaturgii trăiește momentul sublim al împlinirii aspirațiilor sale, faptul că pată semnificații deosebite de complexe și de profunde asupra cărora se cuvine să ne opim. Fără să avem pretenția că vom putea epuiza problema, trebuie arătat de la bun început că acest sentiment de satisfacție, de plenitudine, îl dă eroului din dramaturgia noastră actuală numai conștiința împlinirii unei mari și ardente datorii sociale. În ultima instanță această noțiune deosebită de înălțată celor mai multe lucrări ale dramaturgiei realist socialiste. Pentru că în pieșele noi de teatru esențial este și actul de condamnare al egolatriei burgheze sub toate înfășișările manifestate fie ca o concepție de viață a unor elemente ale lumii apuse, fie ca rămășițe în conștiința unor oameți, fie ca influență directă sau indirectă asupra unor personaje cinstite în fond. Acest act de acuzare demonstrează clar și fără nici o lăsură înfrîngerea eroului burghez asupra vieții și în același timp triumful con-

ceptiei noi în care eroul poate trăi adevarată fericire numai atunci cînd acțiunea lui se restrînge în mod pozitiv asupra tuturor oameților și ore urmările cele mai ferice în mersul înainte al societății. Acest lucru este desigur posibil și caracteristic numai pentru o societate liberă în care eroul entuziasat, animat de un ideal înalt, ideal care în ordinaru e burghezul, se vede o hîmăr, are posibilitatea să-și valorifice din plin însușirile sale, și să-i însușiească pe tovarășii săi de muncă. Și aceasta pentru că eroul noui nostru are un ideal înalt și își va afla deplină aplicare în viața de fiecare zi. Eroul dramaturgic noi, care sintetizează aspirațiile și idealurile tinereții eroilor din dramaturgia trecută, alindu-le înconorarea socială, șfarîm în mersul său înainte coropacea egoismului, a izolării, a închisării în sine. Eroul comunist nu cel educat și crescut de partid sau cel făcînd idealurile lui-o luptă izolată, duse de unul singur, ca cauda să concentreze în jurul său toate forțele pozitive ale societății de astăzi, să le deschidă căile spre culmile cele mai înalte ale vieții. Personalitatea lui înaltă, Pavel Arcoș, Spiridon Biserică, Toma Cabîlna, nu înceară numai satisfacția faptului că și-au îndeplinit un ideal de viață, ci și pe acela că au reușit să demonstreze prin exemplul lor triumful concepției despre viață a comunistilor. Toți acești eroi acțiunea în numele și pentru împlinirea idealurilor celei mai înalte forțe sociale din vremea noastră: partidul. De aici fermitatea

comportării, intransigența, dăruirea în luptă, nereșemarea în fața greutăților. Aceștia sint însuși morale ce pot fi sadii în conștiința eroului numai de ideologia comunistă. În dramaturgia noastră nouă, omul acționează pentru cauza tuturor oameților. Aceasta deoarece el a reușit să descopere înjuratele resurse creatoare ale personalității sale, să-și valorifice toate urasele poente sufletiești, să-și înfrîngă timiditatea, nesiguranța, lipsa de hotărîre. Sau cum spune într-o imagine plastică Anton Năstai: „Partidul m-a învățat că sint om și m-a învățat să-mi prelueșc mîntea.” De la această nouă condiție a existenței morale, de la această încredere admirabilă în forța sufletiească descălușată a individualului și pînă la răspunsul pozitiv dat întrebărilor despre sensul vieții, iată un proces evoluții firesc.

Și tot Anton Năstai va spune: „De seamă și să știți pentru ce trăiești”. Din momentul în care eroul este pentru ce trăiește începe de fapt adevarata sa viață, pentru că numai atunci cînd are dezechal ajînd, surorile Boga au ajuns la concluzia optimistă că nu mai sint simple „luneze pe apă”, iar Vlaicu Lipan a reușit să-și înfrîngă mîopia, să-și deschidă larg sufletul către călute viitorului. Știînd că trăiește pentru fericirea viitoare a poporului, comunistul Mihai Buznea a fost, în anii negri ai ilegalității, mai puternic decît cei ce încercau să-i frîngă voința. Așa se și explică de ce eroul pozitiv al dramaturgiei noastre reușește să semene în sufletul tovarășilor săi nu

numai încrederea în acțiunea sa dar și sentimentul că ceea ce întreprinde fiecare nu-i un lucru izolat, lipsit de importanță. În sufletul eroului colectiv al tovarășilor săi, el are tot timpul în față sentimentul nobil al răspunderei sociale. Situația de spectator îl contrariază iar atunci cînd alții îl sfulăușe să alege calea comodă a contemplăției, el respinge hotărît asemenea tentații. Chiar și lucrurile care aparent „nu-l priveșc”, nu-l pot lăsa în nici un fel indiferent. De aici pornește și zburcîntul bătrînului Toma Cabîlna care demonstrează în tr-o conversație vioată și mai apoi prin fapte directe, în ciuda unor mari pericole ce-l noi costa viața, că „mișcolășiile” lui Haldemulte, chiar dacă la prima vedere au cel oricît direct, nu-l pot lăsa în nici un fel liniștit.

Eroul dramaturgic noi actuale este conștient de faptul că nu se poate realiza numai în sine și numai pentru sine, el își înțelegă toate eforturile în direcția bălăilor principale pe care le duce poporul nostru într-o anumită etapă a dezvoltării sale. De aceea el poate vedea și în departări, poate privi spre înălțimile cele mai amețitoare, cu conștiința faptului că nimic nu este prea departat, și că nici o înălțime nu este neaccesibilă. El știe că drumul în este luminat de flacăra mereu vie a partidului și că alături de el stau zece și zece de mii de oameți, hotărîți ca și el.

Valeriu Rîșeanu

SCRISORI DE LA PRIETENI

DESPRE PRIETENIE

Peter KARVAŠ

Cu prilejul premierei piesei sale Liturghia de la miezul nopții, la Teatrul „Nottara”, care a avut loc în cadrul sărbătoririi celei de-a 15-a aniversări a eliberării Republicii Cehoslovace, cunoscutul scriitor și dramaturg cehoslovac Peter Karvaš a vizitat țara noastră. Redactorul nostru i-a pus câteva întrebări:

Nu sînteți pentru prima oară în R.P.R. și în București; ce impresie vă face viața noastră în comparație cu trecutul?

— Da, dacă nu mă înșel mă aflu în București pentru a patra oară. Am fost aici mai de multe ori, în interes de serviciu, mai tîrziu, ca delegat al Uniunii Scriitorilor Cehoslovaci la Congresul Scriitorilor români și la odihna pe litoral. Trebuie să recunosc că niciodată Bucureștiul n-a făcut asupra mea o impresie atât de puternică ca acum. Firește, înainte de toate pentru că înfățișarea orașului se schimbă rapid și din temelii. Îndată ce am ieșit din hotel am văzut noua piață (în spatele Pa-

latului Republicii) din care nu era urmă acum doi ani, cînd am fost aici ultima oară. Să ridicîi într-un timp atât de scurt străzi noi, piețe noi și imense blocuri de locuințe nu e, desigur, un lucru ușor. Ceea ce mi se pare însă principal e altceva: aceste construcții și complexe de construcții noi sînt neobișnuit de frumoase. Știi că și la noi se construiesc o mulțime de clădiri noi, am construit orașe întregi noi, acolo pînă unde nu de mult au fost lunci, dar privind noua piață din mijlocul Bucureștiului, blocul-turn atât de elegant și armonios, mulțimea de clădiri în curs de terminare, așa avea poftă să trimit unii arhitecți de-ai noștri la dumeavoastră, la școală. Nu e vorba numai despre anumite capodopere ale noii arhitecturi românești, ca, de pildă, noua sală a Palatului Republicii; mă gândesc însă și la clădirile de locuit care o înconjoară, moderne și nu moderniste, în culori plăcute și simple, nu dulci și monotone. Am impresia că și izbutit să rezolveți problema fundamentală a arhitecturii bucareștine contemporane: menținerea caracterului însoțit al orașului, luminos și impunător și totodată crearea unui stil arhitectonic modern, care poată concura cu curerile arhitecturii moderne din lumea întreagă, necontrazicînd ci — după cît pot să apreciez — conținînd creator tradițiile arhitectonice naționale românești. Dacă veți conțina astfel, Bucureștiul va deveni una dintre cele mai frumoase metropole socialiste.

Ați cunoscut unele aspecte ale vieții noastre culturale. Ce impresie v-a făcut?

— M-a interesat, în primul rînd, teatrul, mai ales creațiile dramaturgiei românești contemporane. Duc în țară un teanc respectabil de lucrări dramatice noi; sînt ferm convins că după piesele lui Caragiale, Sebastian, Baranga și alții, în scurtă vreme vom pune în scenă și alte piese românești originale, mai ales contemporane. La „Teatrul Național”

am văzut un spectacol puternic cu ultima piesă a lui Horia Lovinescu, *Surorile Boga*. Lovinescu este cunoscut la noi mai ales prin *Citadela sfîrșimată* și de aceea am așteptat cu bucurie să văd noua lui piesă. E o lucrare viguroasă, excelent scrisă, mai ales în ceea ce privește drama celor trei surori.

La „Teatrul Nottara” am văzut piesa lui Dorel Dorian *Secunda 58*. Cred că e vorba despre un real talent al lineiei dramaturgiei românești. Piesa e scrisă cu finețe, și exact, cu finețea lui Sebastian; totodată se distinge printr-un ascuțit simț pentru fenomenul și conflictele contemporane și pentru realizarea profundă a personajelor.

Am mai vizitat galerii de artă, am fost la concerte, dar în acest domeniu nu sînt specialist. Totuși... cea mai puternică impresie mi-a lăsat-o arhitectura. Noul cartier muncitoresc Floreasca e un poem, un poem simfonic. Nu întîmplător multe din străzile lui poartă numele unor compozitori celebri. Excelență ideii!

Ați călătorit și în afara Capitalei noastre? Ce ați văzut?

— Desigur, am fost la Sinaia, unde am vizitat fostele castele regale dintre care unul este transformat în casă de creație a scriitorilor. Vă mărturisesc că, trecînd prin Incăperile greale și apăsătoare ale Peștelui, mă gîndeam cu aprinsă dorință la orașele în culorile de basm pe care le-ai ridicat pe malul Mării Negre, într-un timp neînchipuit de scurt; la acele văltoare și aeriene colonii de vile și hoteluri de sticlă de la Elorie și Mamaia; la litoralul însoțit în care respiră și strălucește socialismul. De obicei, omul apreciază o țară după dorința de a o vedea sau nu. Trebuie să vă spun că de aici nu-mi mai vine să plec!

Ce părere aveți despre felul în care se dezvoltă schimbările culturale și literare romîno-cehoslovace? Cred că se dezvoltă bine și că ritmul și intensitatea colaborării cul-

to zî închisă, mohorîtă. Sufliă un vînt rece, de gheață. „Pobeda” goneste cu vitează pe șoseaua asfaltată, străjuită de plopi înalți, înrunziți.

— Păcat, îmi spune șoferul — nu se văd munții!

— Da, păcat! oțetz și eu.

O nequră deasă a înghîțit muntele Negroiul.

— Sus, acolo, nînge — îmi vorbește șoferul. Ai nîmerit o vreme rea... Știi ce frumos e paici...

Șoferul mă compătîmește, iar eu îmi spun nu știu pentru a cîta oară că sînt un qhinionist. N-am mai fost niciodată pe aceste meleaguri și așa îmi vrut să prînd și eu o zi cînd munții Făgărașului se înfîșează omului în toată semeția lor.

— Orașul Victoria împlînește unsprezece ani de existență.

Tresar. Vorbește șoferul în trezesc în mine o mulțime de gînduri. Da, anul acesta nenumărate orașe de pe întinsul patriei noastre împlinesc unsprezece ani... Victoria... Uricani... Onești... Îmi amintesc că anul 1948 a fost anul înfîptuirii actului revoluționar al naționalizării, iar 1949 — anul declarației ofensivei pe marele front al industrializării țării. Străbuși pămîntul patriei în lung și-n lat și descoperiți cu mîndrie roadele acestei ofensive neînțelese a poporului nostru muncitor.

— La ce te gîndești, tovarășe? mă întrebă șoferul, neliniștit parcă de tăcerea mea neașteptată?

— Răspund, deși mi se pare a fi mult prea tîrziu ca să mă poată înțelege. Dar de îndată îmi dau seama că mă înșel.

— E bine zis „ofensivă”, mă aprobă șoferul. Știi mata că numai în Orașul Stalin sînt astăzi trei orașe care împlinesc unsprezece ani?

Ideea exprimată de șofer îmi place. Intr-un oraș străvechi cîlătorul ală dintr-odată trei orașe noi! Întreb:

— Care sînt acelea?

— Să le luăm la rînd. — Orașul „Tractorul...” e un oraș, tovarășe, zău așa... Orașul muncitoresc „Steagul Roșu”... și-apoi orașul ucenicilor.

Nu pot să nîri dau dreptate. Cunoscu aceste noi construcții. Sînt adevărate orașe înălțate nu departe de uzinele respective. Da, uzina și orașul!

Ne apropiem, mă avertizează apoi deodată șoferul. În zare, la poalele munților înnegraji, deslușesc conturul orașului Victoria. Nu ne mai oprim. Mașina va gonii mai departe spre Combinatul Chimic „I. V. Stalin”.

Mă simt nemărginit de bucuros de marile succese ale poporului romîni! Ca și întregul popor chinez care iubește România, urez poporului romîni să obțină realizări și mai mari în dezvoltarea producției industriale și agricole, în dezvoltarea culturii și artei, urez ca orașele și satele din România să devină din zi în zi tot mai frumoase; urez ca viața poporului să fie mai fericită și mai veselă; urez ca starea de spirit a oamienilor muncii să fie mai aprinsă, mai roșie catrandafirii.

În numai 15 ani, Partidul Muncitoresc Romîni, în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, a condus cu înțelepciune masele țărănești și le-a arătat calea spre fericită. În cei 15 ani s-a schimbat radical înfățișarea țării și-a vieții poporului. Aceasta îlustrază din plin că drumul marxism-leninismului e drumul victoriei.

Am văzut un spectacol puternic cu ultima piesă a lui Horia Lovinescu, *Surorile Boga*. Lovinescu este cunoscut la noi mai ales prin *Citadela sfîrșimată* și de aceea am așteptat cu bucurie să văd noua lui piesă. E o lucrare viguroasă, excelent scrisă, mai ales în ceea ce privește drama celor trei surori.

La Sinaia, unde am vizitat fostele castele regale dintre care unul este transformat în casă de creație a scriitorilor. Vă mărturisesc că, trecînd prin Incăperile greale și apăsătoare ale Peștelui, mă gîndeam cu aprinsă dorință la orașele în culorile de basm pe care le-ai ridicat pe malul Mării Negre, într-un timp neînchipuit de scurt; la acele văltoare și aeriene colonii de vile și hoteluri de sticlă de la Elorie și Mamaia; la litoralul însoțit în care respiră și strălucește socialismul. De obicei, omul apreciază o țară după dorința de a o vedea sau nu. Trebuie să vă spun că de aici nu-mi mai vine să plec!

Ce părere aveți despre felul în care se dezvoltă schimbările culturale și literare romîno-cehoslovace? Cred că se dezvoltă bine și că ritmul și intensitatea colaborării cul-

to zî închisă, mohorîtă. Sufliă un vînt rece, de gheață. „Pobeda” goneste cu vitează pe șoseaua asfaltată, străjuită de plopi înalți, înrunziți.

— Păcat, îmi spune șoferul — nu se văd munții!

— Da, păcat! oțetz și eu.

O nequră deasă a înghîțit muntele Negroiul.

— Sus, acolo, nînge — îmi vorbește șoferul. Ai nîmerit o vreme rea... Știi ce frumos e paici...

Șoferul mă compătîmește, iar eu îmi spun nu știu pentru a cîta oară că sînt un qhinionist. N-am mai fost niciodată pe aceste meleaguri și așa îmi vrut să prînd și eu o zi cînd munții Făgărașului se înfîșează omului în toată semeția lor.

— Orașul Victoria împlînește unsprezece ani de existență.

Tresar. Vorbește șoferul în trezesc în mine o mulțime de gînduri. Da, anul acesta nenumărate orașe de pe întinsul patriei noastre împlinesc unsprezece ani... Victoria... Uricani... Onești... Îmi amintesc că anul 1948 a fost anul înfîptuirii actului revoluționar al naționalizării, iar 1949 — anul declarației ofensivei pe marele front al industrializării țării. Străbuși pămîntul patriei în lung și-n lat și descoperiți cu mîndrie roadele acestei ofensive neînțelese a poporului nostru muncitor.

— La ce te gîndești, tovarășe? mă întrebă șoferul, neliniștit parcă de tăcerea mea neașteptată?

Răspund, deși mi se pare a fi mult prea tîrziu ca să mă poată înțelege. Dar de îndată îmi dau seama că mă înșel.

E bine zis „ofensivă”, mă aprobă șoferul. Știi mata că numai în Orașul Stalin sînt astăzi trei orașe care împlinesc unsprezece ani?

Ideea exprimată de șofer îmi place. Intr-un oraș străvechi cîlătorul ală dintr-odată trei orașe noi! Întreb:

— Care sînt acelea?

— Să le luăm la rînd. — Orașul „Tractorul...” e un oraș, tovarășe, zău așa... Orașul muncitoresc „Steagul Roșu”... și-apoi orașul ucenicilor.

Nu pot să nîri dau dreptate. Cunoscu aceste noi construcții. Sînt adevărate orașe înălțate nu departe de uzinele respective. Da, uzina și orașul!

Ne apropiem, mă avertizează apoi deodată șoferul. În zare, la poalele munților înnegraji, deslușesc conturul orașului Victoria. Nu ne mai oprim. Mașina va gonii mai departe spre Combinatul Chimic „I. V. Stalin”.

Mă simt nemărginit de bucuros de marile succese ale poporului romîni! Ca și întregul popor chinez care iubește România, urez poporului romîni să obțină realizări și mai mari în dezvoltarea producției industriale și agricole, în dezvoltarea culturii și artei, urez ca orașele și satele din România să devină din zi în zi tot mai frumoase; urez ca viața poporului să fie mai fericită și mai veselă; urez ca starea de spirit a oamienilor muncii să fie mai aprinsă, mai roșie catrandafirii.

În numai 15 ani, Partidul Muncitoresc Romîni, în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, a condus cu înțelepciune masele țărănești și le-a arătat calea spre fericită. În cei 15 ani s-a schimbat radical înfățișarea țării și-a vieții poporului. Aceasta îlustrază din plin că drumul marxism-leninismului e drumul victoriei.

Am văzut un spectacol puternic cu ultima piesă a lui Horia Lovinescu, *Surorile Boga*. Lovinescu este cunoscut la noi mai ales prin *Citadela sfîrșimată* și de aceea am așteptat cu bucurie să văd noua lui piesă. E o lucrare viguroasă, excelent scrisă, mai ales în ceea ce privește drama celor trei surori.

La Sinaia, unde am vizitat fostele castele regale dintre care unul este transformat în casă de creație a scriitorilor. Vă mărturisesc că, trecînd prin Incăperile greale și apăsătoare ale Peștelui, mă gîndeam cu aprinsă dorință la orașele în culorile de basm pe care le-ai ridicat pe malul Mării Negre, într-un timp neînchipuit de scurt; la acele văltoare și aeriene colonii de vile și hoteluri de sticlă de la Elorie și Mamaia; la litoralul însoțit în care respiră și strălucește socialismul. De obicei, omul apreciază o țară după dorința de a o vedea sau nu. Trebuie să vă spun că de aici nu-mi mai vine să plec!

Ce părere aveți despre felul în care se dezvoltă schimbările culturale și literare romîno-cehoslovace? Cred că se dezvoltă bine și că ritmul și intensitatea colaborării cul-

to zî închisă, mohorîtă. Sufliă un vînt rece, de gheață. „Pobeda” goneste cu vitează pe șoseaua asfaltată, străjuită de plopi înalți, înrunziți.

— Păcat, îmi spune șoferul — nu se văd munții!

— Da, păcat! oțetz și eu.

O nequră deasă a înghîțit muntele Negroiul.

— Sus, acolo, nînge — îmi vorbește șoferul. Ai nîmerit o vreme rea... Știi ce frumos e paici...

Șoferul mă compătîmește, iar eu îmi spun nu știu pentru a cîta oară că sînt un qhinionist. N-am mai fost niciodată pe aceste meleaguri și așa îmi vrut să prînd și eu o zi cînd munții Făgărașului se înfîșează omului în toată semeția lor.

— Orașul Victoria împlînește unsprezece ani de existență.

Tresar. Vorbește șoferul în trezesc în mine o mulțime de gînduri. Da, anul acesta nenumărate orașe de pe întinsul patriei noastre împlinesc unsprezece ani... Victoria... Uricani... Onești... Îmi amintesc că anul 1948 a fost anul înfîptuirii actului revoluționar al naționalizării, iar 1949 — anul declarației ofensivei pe marele front al industrializării țării. Străbuși pămîntul patriei în lung și-n lat și descoperiți cu mîndrie roadele acestei ofensive neînțelese a poporului nostru muncitor.

— La ce te gîndești, tovarășe? mă întrebă șoferul, neliniștit parcă de tăcerea mea neașteptată?

o zî închisă, mohorîtă. Sufliă un vînt rece, de gheață. „Pobeda” goneste cu vitează pe șoseaua asfaltată, străjuită de plopi înalți, înrunziți.

— Păcat, îmi spune șoferul — nu se văd munții!

— Da, păcat! oțetz și eu.

O nequră deasă a înghîțit muntele Negroiul.

— Sus, acolo, nînge — îmi vorbește șoferul. Ai nîmerit o vreme rea... Știi ce frumos e paici...

Șoferul mă compătîmește, iar eu îmi spun nu știu pentru a cîta oară că sînt un qhinionist. N-am mai fost niciodată pe aceste meleaguri și așa îmi vrut să prînd și eu o zi cînd munții Făgărașului se înfîșează omului în toată semeția lor.

— Orașul Victoria împlînește unsprezece ani de existență.

Tresar. Vorbește șoferul în trezesc în mine o mulțime de gînduri. Da, anul acesta nenumărate orașe de pe întinsul patriei noastre împlinesc unsprezece ani... Victoria... Uricani... Onești... Îmi amintesc că anul 1948 a fost anul înfîptuirii actului revoluționar al naționalizării, iar 1949 — anul declarației ofensivei pe marele front al industrializării țării. Străbuși pămîntul patriei în lung și-n lat și descoperiți cu mîndrie roadele acestei ofensive neînțelese a poporului nostru muncitor.

— La ce te gîndești, tovarășe? mă întrebă șoferul, neliniștit parcă de tăcerea mea neașteptată?

Răspund, deși mi se pare a fi mult prea tîrziu ca să mă poată înțelege. Dar de îndată îmi dau seama că mă înșel.

E bine zis „ofensivă”, mă aprobă șoferul. Știi mata că numai în Orașul Stalin sînt astăzi trei orașe care împlinesc unsprezece ani?

Ideea exprimată de șofer îmi place. Intr-un oraș străvechi cîlătorul ală dintr-odată trei orașe noi! Întreb:

— Care sînt acelea?

— Să le luăm la rînd. — Orașul „Tractorul...” e un oraș, tovarășe, zău așa... Orașul muncitoresc „Steagul Roșu”... și-apoi orașul ucenicilor.

Nu pot să nîri dau dreptate. Cunoscu aceste noi construcții. Sînt adevărate orașe înălțate nu departe de uzinele respective. Da, uzina și orașul!

Ne apropiem, mă avertizează apoi deodată șoferul. În zare, la poalele munților înnegraji, deslușesc conturul orașului Victoria. Nu ne mai oprim. Mașina va gonii mai departe spre Combinatul Chimic „I. V. Stalin”.

Mă simt nemărginit de bucuros de marile succese ale poporului romîni! Ca și întregul popor chinez care iubește România, urez poporului romîni să obțină realizări și mai mari în dezvoltarea producției industriale și agricole, în dezvoltarea culturii și artei, urez ca orașele și satele din România să devină din zi în zi tot mai frumoase; urez ca viața poporului să fie mai fericită și mai veselă; urez ca starea de spirit a oamienilor muncii să fie mai aprinsă, mai roșie catrandafirii.

În numai 15 ani, Partidul Muncitoresc Romîni, în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, a condus cu înțelepciune masele țărănești și le-a arătat calea spre fericită. În cei 15 ani s-a schimbat radical înfățișarea țării și-a vieții poporului. Aceasta îlustrază din plin că drumul marxism-leninismului e drumul victoriei.

Am văzut un spectacol puternic cu ultima piesă a lui Horia Lovinescu, *Surorile Boga*. Lovinescu este cunoscut la noi mai ales prin *Citadela sfîrșimată* și de aceea am așteptat cu bucurie să văd noua lui piesă. E o lucrare viguroasă, excelent scrisă, mai ales în ceea ce privește drama celor trei surori.

La Sinaia, unde am vizitat fostele castele regale dintre care unul este transformat în casă de creație a scriitorilor. Vă mărturisesc că, trecînd prin Incăperile greale și apăsătoare ale Peștelui, mă gîndeam cu aprinsă dorință la orașele în culorile de basm pe care le-ai ridicat pe malul Mării Negre, într-un timp neînchipuit de scurt; la acele văltoare și aeriene colonii de vile și hoteluri de sticlă de la Elorie și Mamaia; la litoralul însoțit în care respiră și strălucește socialismul. De obicei, omul apreciază o țară după dorința de a o vedea sau nu. Trebuie să vă spun că de aici nu-mi mai vine să plec!

Ce părere aveți despre felul în care se dezvoltă schimbările culturale și literare romîno-cehoslovace? Cred că se dezvoltă bine și că ritmul și intensitatea colaborării cul-

to zî închisă, mohorîtă. Sufliă un vînt rece, de gheață. „Pobeda” goneste cu vitează pe șoseaua asfaltată, străjuită de plopi înalți, înrunziți.

— Păcat, îmi spune șoferul — nu se văd munții!

— Da, păcat! oțetz și eu.

O nequră deasă a înghîțit muntele Negroiul.

— Sus, acolo, nînge — îmi vorbește șoferul. Ai nîmerit o vreme rea... Știi ce frumos e paici...

Șoferul mă compătîmește, iar eu îmi spun nu știu pentru a cîta oară că sînt un qhinionist. N-am mai fost niciodată pe aceste meleaguri și așa îmi vrut să prînd și eu o zi cînd munții Făgărașului se înfîșează omului în toată semeția lor.

— Orașul Victoria împlînește unsprezece ani de existență.

Tresar. Vorbește șoferul în trezesc în mine o mulțime de gînduri. Da, anul acesta nenumărate orașe de pe întinsul patriei noastre împlinesc unsprezece ani... Victoria... Uricani... Onești... Îmi amintesc că anul 1948 a fost anul înfîptuirii actului revoluționar al naționalizării, iar 1949 — anul declarației ofensivei pe marele front al industrializării țării. Străbuși pămîntul patriei în lung și-n lat și descoperiți cu mîndrie roadele acestei ofensive neînțelese a poporului nostru muncitor.

— La ce te gîndești, tovarășe? mă întrebă șoferul, neliniștit parcă de tăcerea mea neașteptată?

Răspund, deși mi se pare a fi mult prea tîrziu ca să mă poată înțelege. Dar de îndată îmi dau seama că mă înșel.

E bine zis „ofensivă”, mă aprobă șoferul. Știi mata că numai în Orașul Stalin sînt astăzi trei orașe care împlinesc unsprezece ani?

Ideea exprimată de șofer îmi place. Intr-un oraș străvechi cîlătorul ală dintr-odată trei orașe noi! Întreb:

— Care sînt acelea?

— Să le luăm la rînd. — Orașul „Tractorul...” e un oraș, tovarășe, zău așa... Orașul muncitoresc „Steagul Roșu”... și-apoi orașul ucenicilor.

Nu pot să nîri dau dreptate. Cunoscu aceste noi construcții. Sînt adevărate orașe înălțate nu departe de uzinele respective. Da, uzina și orașul!

Ne apropiem, mă avertizează apoi deodată șoferul. În zare, la poalele munților înnegraji, deslușesc conturul orașului Victoria. Nu ne mai oprim. Mașina va gonii mai departe spre Combinatul Chimic „I. V. Stalin”.

Mă simt nemărginit de bucuros de marile succese ale poporului romîni! Ca și întregul popor chinez care iubește România, urez poporului romîni să obțină realizări și mai mari în dezvoltarea producției industriale și agricole, în dezvoltarea culturii și artei, urez ca orașele și satele din România să devină din zi în zi tot mai frumoase; urez ca viața poporului să fie mai fericită și mai veselă; urez ca starea de spirit a oamienilor muncii să fie mai aprinsă, mai roșie catrandafirii.

În numai 15 ani, Partidul Muncitoresc Romîni, în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, a condus cu înțelepciune masele țărănești și le-a arătat calea spre fericită. În cei 15 ani s-a schimbat radical înfățișarea țării și-a vieții poporului. Aceasta îlustrază din plin că drumul marxism-leninismului e drumul victoriei.

Am văzut un spectacol puternic cu ultima piesă a lui Horia Lovinescu, *Surorile Boga*. Lovinescu este cunoscut la noi mai ales prin *Citadela sfîrșimată* și de aceea am așteptat cu bucurie să văd noua lui piesă. E o lucrare viguroasă, excelent scrisă, mai ales în ceea ce privește drama celor trei surori.

La Sinaia, unde am vizitat fostele castele regale dintre care unul este transformat în casă de creație a scriitorilor. Vă mărturisesc că, trecînd prin Incăperile greale și apăsătoare ale Peștelui, mă gîndeam cu aprinsă dorință la orașele în culorile de basm pe care le-ai ridicat pe malul Mării Negre, într-un timp neînchipuit de scurt; la acele văltoare și aeriene colonii de vile și hoteluri de sticlă de la Elorie și Mamaia; la litoralul însoțit în care respiră și strălucește socialismul. De obicei, omul apreciază o țară după dorința de a o vedea sau nu. Trebuie să vă spun că de aici nu-mi mai vine să plec!

Ce părere aveți despre felul în care se dezvoltă schimbările culturale și literare romîno-cehoslovace? Cred că se dezvoltă bine și că ritmul și intensitatea colaborării cul-

to zî închisă, mohorîtă. Sufliă un vînt rece, de gheață. „Pobeda” goneste cu vitează pe șoseaua asfaltată, străjuită de plopi înalți, înrunziți.

— Păcat, îmi spune șoferul — nu se văd munții!

— Da, păcat! oțetz și eu.

O nequră deasă a înghîțit muntele Negroiul.

— Sus, acolo, nînge — îmi vorbește șoferul. Ai nîmerit o vreme rea... Știi ce frumos e paici...

Șoferul mă compătîmește, iar eu îmi spun nu știu pentru a cîta oară că sînt un qhinionist. N-am mai fost niciodată pe aceste meleaguri și așa îmi vrut să prînd și eu o zi cînd munții Făgărașului se înfîșează omului în toată semeția lor.

— Orașul Victoria împlînește unsprezece ani de existență.

Tresar. Vorbește șoferul în trezesc în mine o mulțime de gînduri. Da, anul acesta nenumărate orașe de pe întinsul patriei noastre împlinesc unsprezece ani... Victoria... Uricani... Onești... Îmi amintesc că anul 1948 a fost anul înfîptuirii actului revoluționar al naționalizării, iar 1949 — anul declarației ofensivei pe marele front al industrializării țării. Străbuși pămîntul patriei în lung și-n lat și descoperiți cu mîndrie roadele acestei ofensive neînțelese a poporului nostru muncitor.

— La ce te gîndești, tovarășe? mă întrebă șoferul, neliniștit parcă de tăcerea mea neașteptată?

Ilarie HINOVEANU

Tineretea noastră

Brumele ne găseau desculți Cu tălpile crăpate de timpuriu Și cu obrajiți de oameni adulți. Unii, munceam în dijă șesul pustiu Înghîțit de conacele boierilor. Prin ceața toamnelor reci. Alții, în răsrucea zorilor Apucaserăm întortochiate poteci Spre drumul fără întoarcei. Dibuim prin timp zidurile de mușgai Ale vruinei fabricii uitate. Prin care treceau în alai Vinturi de iarnă, turbate. Mincam pîinescă șerp pe trotuare, Ne îmbăta parfumul de tandărie Reversat în amurguri de boare. Din rochii de mătase, subțiri, Cînd tăcerile adormeau peste Adîncul de neguri, duceam cuvîntul Inscriși în manifeste. Pe lungi cărări prin noapte murmurîndu-l.

Prin munții bătrîni am tăiat drumuri drepte Ca învățatura partidului. Am urcat schele cu mii de trepte Pînă la coamele-nalte-ale zidului. Ne-am cunoscut nevestele pe șantier în vreo seacă

Fără să pomenim vreo vorbă de zestre. Cîte nopți ele ne așteptară. Cu ochii pierduți la ferestre? I Și noi veneam plini de proful ud Dezgoptat din rădăcinile hatuarilor tari, Cu palmele în care pămîntul crud Șornea cu mireme de lăstari. Veneam de lingă cascade de foc A oțelului, care se despica-n lumină. Să facem drumurile drepte loc Spre primăvara pe care astăzi o trăim deplină.

Prin munții bătrîni am tăiat drumuri drepte Ca învățatura partidului. Am urcat schele cu mii de trepte Pînă la coamele-nalte-ale zidului. Ne-am cunoscut nevestele pe șantier în vreo seacă

Fără să pomenim vreo vorbă de zestre. Cîte nopți ele ne așteptară. Cu ochii pierduți la ferestre? I Și noi veneam plini de proful ud Dezgoptat din rădăcinile hatuarilor tari, Cu palmele în care pămîntul crud Șornea cu mireme de lăstari. Veneam de lingă cascade de foc A oțelului, care se despica-n lumină. Să facem drumurile drepte loc Spre primăvara pe care astăzi o trăim deplină.

În toamna anului 1949, chemat de alții conștienți, a ajuns pe șantierul Combinatului. S-a angajat ca săpător. Alțeva nu știa să facă. Pe vremea aceea habar n-avea de chimie, de ceea ce înseamnă o reacție chimică. Iar cuvintele „acid sulfuric” aveau pentru el rezonanță străină, ciudată, un înțeles de nepatrut. Munca Ion Roibu cu hărănicie, minunîndu-se de tot ceea ce se înălță din sudoarea trupului său sălău și a altora ca dînsul. Și se înălță, aproape în același timp, alți zidurile Combinatului chimic cît și zidurile noilor orașe. Terminarea la timp a acestor mari construcții a fost apreciată ca o mare victorie. De aici și denumirea: Orașul Victoria — orașul celor victorioși.

În timp ce muncea la montarea șeflei acid-sulfurice (cîra pe atunți pîșe grele), Ion Roibu a fost îndemnat de către organizația de partid să se califice, adică să devină cupător în viitoare secție ce se construia. A ascultat îndemnul organizației. După orele de muncă, începeau orele de învățare. Era greu. Dar fostul argat nu s-a dat bătut. De la o zi la alta pîtrundea puțin cîte puțin în tainele industriei chimice. Apoi, relevîndu-se ca un tînăr sirguncios, conducerea Combinatului l-a trimis la Uzinele chimice din Baia Mare pentru practică și perfecționare.

Ce a ajuns astăzi comunistul Ion Roibu?

a) Maistru cupător trunțos.

b) Deputat în Marea Adunare Națională.

c) Deputat al statului popular regional și raional.

Biografia lui Ion Roibu reprezintă de fapt victoria omului asupra propriului său destin. Poate că și din pricina asta, orașul în care locuiește el cu familia sa, se numește Victoria.

În timp ce muncea la montarea șeflei acid-sulfurice (cîra pe atunți pîșe grele), Ion Roibu a fost îndemnat de către organizația de partid să se califice, adică să devină cupător în viitoare secție ce se construia. A ascultat îndemnul organizației. După orele de muncă, începeau orele de învățare. Era greu. Dar fostul argat nu s-a dat bătut. De la o zi la alta pîtrundea puțin cîte puțin în tainele industriei chimice. Apoi, relevîndu-se ca un tînăr sirguncios, conducerea Combinatului l-a trimis la Uzinele chimice din Baia Mare pentru practică și perfecționare.

ROMANUL SOVIETIC CONTEMPORAN

Problemele romanului sovietic sînt în zilele noastre în cel mai înalt grad actuale și vitale, ele se găsesc în centrul discuțiilor și al dezbatelor literare din ultimii ani — a spus istoricul literar sovietic V. Scribina la constituirea organizată în decembrie 1959 la Institutul de Literatură Mondială „A. M. Gorki”, asupra dezvoltării romanului sovietic contemporan. Într-adevăr dacă realismul și realismul socialist se găsesc în centrul atenției literare, din cele mai diferite țări, printre problemele în subordinea acestor sfere mari, una din cele mai discutate este cea a romanului.

Literatura sovietică din ultimii ani s-a afirmat substanțial în domeniul romanului: (Pămint deșertit, vol. II, Stepa culturilor de Mihail Bubnov, Cei vii și cei morți de Simonov, Departe în spatele frontului de B. Polevo, Păsărica-mișcă de Abdullah Kahhara, etc.). Și ca o afirmație în plus a interesului pe care îl trezesc romanul și dezbaterile teoretice în jurul său vine faptul că discuția începută la Institutul de Literatură Mondială „A. M. Gorki” și-a găsit continuarea în paginile presei, a revistei *Novii Mir*.

Articolul lui M. Kuznețov *Despre căile de dezvoltare ale romanului contemporan* (nr. 2/1960) ale cărui teze au stat și la baza referatului prezentat în cadrul conferinței de la Institutul de Literatură Mondială, a urmărit și a reușit să dea o privire de ansamblu cuprinzătoare asupra situației romanului în literatura sovietică. Raportarea la precursorii ai secolului șaptesprezece în literatura sovietică din anii precedenți, ca și confruntarea cu opere contemporane sau mai vechi în literatura epusului — dă articolului o fundamentare istorico-literară temeinică, datorită căreia conștientizarea asupra romanului sovietic contemporan câștigă în soliditate și înțelegere. Kuznețov caută să desprindă trăsăturile esențiale ce caracterizează în etapa actuală dezvoltarea romanului în literatura sovietică. El afirmă cu toată hotărârea că „a sosit vremea cînd cititorul așteaptă un scriitor care să fie dublat de gânditor, așteaptă un roman, care să nu se mulțumească numai cu înțeviere tre-cutul, dar care să și explice și să figureze în imagini artistice evenimentele la care am fost și sîntem noi alți martori, cîi participăm cel mai viu și mai activ”.

Tendința spre generalizare a experienței istorico-sociale a vechii — considerată drept trăsătură caracteristică a romanului sovietic contemporan — explică

preponderența frescelor epice de mare amploare, care să cuprindă în tot adîncul ei realitatea, pre-dominarea romanului-epopee, a romanului social, a romanului cu multe planuri. Kuznețov nu se oprește la această constatare de suprafață, ci caută să pătrundă în specificul de zugrăvire și de oglindire a realității în romanul sovietic contemporan. Analizînd raportul dintre epocă și individ, dintre istorie și caracterul uman, dintre eveniment și oamenii care îl făcuseră sau sint-făcîndu-l, el, criticul sovietic pe bună dreptate afirmă că „printre cele mai de seamă cuceriri ale literaturii sovietice se situează acele

felel acesta să redea dinamismul, pulsul vieții contemporane. Kuznețov previne totodată împotriva greșelilor la care pot duce exagerările pe această linie: „ai senzația că unora dintre aceste descrieri le reliefează de-a seama temelia artistică, ideea autorului apare limpede, numai... poate, prea publicistic”.

Cercetarea perspectivelor de dezvoltare ale romanului-epopee în epoca noastră îl duce pe M. Kuznețov la relieful de la începutul paragrafului de rezumare a unei probleme-cheie ca cea a caracterului eroului contemporan. El poate juca în deslășirea de milenii ale acestui specii literare.

Afirmînd că „în problema eroului rezidă deosebirea hotărîtoare, capitală dintre romanele realismului critic contemporan și romanele sovietice”, criticul com-bale rezolvările facile, superficiale, ezitative, schematice, a personajelor și îndeamnă pe scriitorii să-și mobilizeze toate forțele și talentul pentru împlinirea cu succes a sarcinii importante ce le stă în față: crearea eroului vremurilor noastre. Deși relevînd un aspect oarecum particular, articolul lui A. Berser *Gustul public pentru frumos* (Novii Mir, Nr. 3) ridică o problemă însemnată și despre care s-a scris mai puțin. Ea nu ține de alfel de epic sau de roman, ci privește fenomenul literar în ansamblu său. Aritmînd importanța educativ-estetică a operelor literare, în cazul de față a romanului, criticul sovietic combate — cu exemple concludente, foarte bine alese — meiodramatismul, elementele de naturalism, de sentimentalism deplasat și vulgar, căutarea forțată a efectului. Înfrumusețarea; înzornizarea fără rost a textului.

Articolul L. Svetovici a reînnoiește discuția în ce privește eroului literar în epocă și în artă. Aritmînd importanța educativ-estetică a operelor literare, în cazul de față a romanului, criticul sovietic combate — cu exemple concludente, foarte bine alese — meiodramatismul, elementele de naturalism, de sentimentalism deplasat și vulgar, căutarea forțată a efectului. Înfrumusețarea; înzornizarea fără rost a textului.

Interesantă este sublinierea lui M. Kuznețov că romanul sovietic actual este un roman de probleme și de acțiune în majoritatea cazurilor — străbătut de suflul polemic, ceea ce îl înrudește uneori cu o specie cum ar fi reportajul. „Se creează impresia — spune criticul sovietic — că scriitorii sînt preocupati mai mult de conținutul de idei și nu de cel emoțional al unui personaj, năzuindu-se mai curînd să înveștimeze ca anumite idei caracteruieră fiecărui eroi și să-l facă să intre în conflict cu purtătorii unor concepții antitetice”. Sublinind aspectul pozitiv al acestui „intervențiu” puterice a romanului în dauna emoționalului, de natură să oglindească pregnant cloacurile ideologice și morale ale epocii noastre și în

Tatiana Nicolescu

EXTERNA

CĂRȚI ROMÎNEȘTI PESTE HOTARE ÎNTRE ANII 1957-1960

- IN U.R.S.S.: Poezii de M. Eminescu, Poezii de Tudor Arghezi, Antologia poeziei romine, Basme rominești, Opere alese de M. Sadoveanu, Opere alese de B. St. Delavrancea, Opere alese de V. Alexandri, Opere alese de I. L. Caragiale, Poezii de G. Căpșuc, Ciocoi vechi și noi de N. Filimon, Amintiri din copilărie, Basme de I. Creangă, Opere alese de C. Negruzzi, Poezii de M. Beniuc, Morometii de M. Preda, Cuceririle de Al. I. Ghilii, Bărgăan de V. Em. Galan etc.
- IN FRANȚA: Nicoră Potocovă de M. Sadoveanu, Enigma Otiliei de G. Căldușanu, Cele două Franțe de M. Ralea, Sîrșit de veac în București de I. M. Sadoveanu, Fram, ursul polar de Cezar Petrescu, Pui de om de Victor Eftimiu.
- IN INDIA: Descult de Zaharia Stancu, Ultima oră de Mihail Sebastian, Iarbă rea de Aurel Baranga.
- IN ARGENTINA: Poezii de Mihail Eminescu, Ultima oră de M. Sebastian.

ANUL TOLSTOI

După centenariul nașterii lui A. P. Chehov care a inaugurat anul comemorărilor literare 1960, opinia publică din Uniunea Sovietică se pregătește în vederea unei noi date jubiliare. E vorba de cinstirea memoriei lui L. N. Tolstoi de la a cărui moarte se împlinesc 50 de ani la 30 noiembrie 1960.

Edițiile din Uniunea Sovietică au inclus în planul lor publicarea a numeroase opere ale lui Tolstoi. Merită o atenție deosebită inițierea unei ediții jubiliare de opere alese în 20 de volume cu un tiraj de 500.000 exemplare. Ediția, prefațată de V. Ermilov, cuprinde în afară de operele beltristice, articole publicistice alese, scrisori, fragmente din jurnalul intim etc. Ediția de Stat pentru Literatură și Știință în preajma datei jubiliare romanului Război și pace în 300.000 exemplare și o ediție festivă a aceluiași volum cu ilustrații de V. Serov. Edițiile regionale și din republici unionale acordă și ele o atenție deosebită jubileului.

Interesante și numeroase sînt lucrările de istorie literară consacrate lui Tolstoi, care urmează să apară cu același prilej. Cel mai de seamă reprezentant al istoriei literare sovietice sînt anghrenii în momentul de față în studierea și cercetarea moștenirii lui Tolstoi. Vor apare lucrări semnate de N. Gudzi, V. Ermilov, N. Gușă, B. Kravcenko, B. Bursov, B. Meilah.

Un interes viu manifestă opinia publică din India, unde s-a constituit, de asemenea, un comitet de pregătire a jubileului.

Ziua aviației

Începînd din acest an, Ziua aviației, ziua ariloror patriei se sărbătorește în lume, în prag de vară, în amintirea primului zbor al lui Vlaicu. Feciorul de țaran din Bîrlint s-a înălțat în văzduh purtat de păsarea fantastică pe care o zărise în visele copilăriei, sub noii bătrîni ai satului.

Vlaicu a fost un mare poet căci strădania lui a fost apropiată mai mult de poezie decît de virtutea tehnică în sine și de aceea poate poporul și-l apropiat alții de repede și a făcut din el un erou de cîntec. Înainte ca arile sale să se frîngă, sub umbrela Carpatilor, Vlaicu pășise sub poartă de lemn înflorit a poeziei populare. El înfrunghia selea de frumos, dorul de tîmlime al unui popor care a știut să vadă viitorul, care a descoperit stelele, pe bolta de cleștar, le-a dat nume de alint și a ridicat către ele, pe arile unor pajure, pe Făt Frumos răsărit din legendă. Vlaicu și mai apoi Vula, primul om

slujba muncii pasnice cuceririle tehnice, sînt o mîndrie a tuturor oamenilor care doresc victoria rațiunii. Lumea întreagă a salutat cu căldură gestul eroic al aviatorului sovietic Perov, care, riscîndu-și viața, a salvat un grup de cercetători belgieni din Antarctica, al căror avion fusese avariat. Arile pe care omul și le-a făcînd, trebuie să străbată ceruri înșirite, nelubrurate de războaie.

Recenta provocare a cercurilor conducătoare din S.U.A. care au trimis un avion de spionaj în spațiul aerian al Uniunii Sovietice și care a fost aspru condamnată de opinia publică mondială demonstrează clar că aventurile războinice vor să-și aservească în scopuri criminale cuceririle științifice. Dar nu pentru asta s-au păbrușit nenumărații toari, nu pentru asta au trudit Jakovski, Wrigt, Vlaicu, Vula și Tupolev. Noptile lor de nesomn, amărăciunea încercărilor nereușite, jefurile lor de zi cu zi trebuie respiculate. De aceea, nu putem privi decît cu satisfacție declarațiile oamenilor de stat sovietici care afirmă că, fără a slăbi preocuparea pentru perfecționarea mijloacelor de apărare, Uniunea Sovietică va continua să-și consacre eforturile luptei pentru folosirea în scopuri pasnice a minunilor tehnicii.

Urăm zburătorilor și făuritorilor de aripi, noi și mărețe izbăvni, pentru victoria viselor de aur ale umanității!

STINTĂ/IC

insuficientă și arată că trebuie să se recurgă negreșit la metoda experimentală.

Unul dintre punctele cele mai importante din programul științific de Racoviță este cercetarea unui număr mic mai mare de peșteri din regiunile cele mai variate ale globului.

Din 1905 și pînă în 1920, Racoviță a cercetat peste o mie de peșteri și a colectat peste 150.000 de exemplare de animale cavernicole.

Gînditorul materialist și evoluționist convins, Racoviță n-a fost unul dintre acei fabricanți de specii, de care el își bălea joc, ci fără să neghe realitatea speciei, a privit-o sub unghiul dezvoltării istorice. Taxonomia și-a devenit în mîna sa filogenia aplicată, adică istoria genealogică a ființelor organizate.

În concepția lui Racoviță peșterile sînt adevărate muzee de fosile trăitoare, dar și de resturi de cultură materială. În peșteri se găsesc arme și unelte de cretă, cloșuri de olărie, pietre sculptate, oseninte de animale și unelte, de cel mai mare interes

credere. România are un mers ferm și pașă pe drumul pe care a pornit cu un ritm extraordinar. Definind lapidar impresia generală pe care mi-a putut-o crea această nouă vizită, pot spune că sînt bucuros să cunosc pri-măvara Romiei.

După ete slim, printre nume-roasele conștiri și contacte pe care le-ați avut, în cursul zilelor petrecute în țara noastră cu oameni de cultură reprezentativi din România nouă, a figurat și una la E.S.P.L.A.,

Sint bucuros să cunosc primăvara Rominei

De vorbă cu Pablo Neruda

care a avut drept rezultat perfectarea unui contract pentru traducerea unei antologii de poezie rominească. Cum pînă în prezent, cu excepția re-lizărilor realizate de Ra-jael Alberti, care a găsit echivalențele spaniole ale universului poetic eminescian, — din poezia noastră s-a tradus încă puțin în cele 22 de țări de limbă spaniolă, această lucrare am-plă prezintă un deosebit interes.

Ce nume ați putea să ne oferiți în această privință? — Da, așa este. Este o lucrare pe care am acceptat să o realizez. Este vorba de a face cunoscută poezia mo-dernă, poezia contemporană a Romi-niei, imensului nostru public cititor de limbă spaniolă, din cele două Americi și din Europa. Am acceptat lucrarea numai din dragoste, — mă refer la admirația mea pentru po-porul și poezia Rominei.

Antologia va cuprinde pe toți poe-ții reprezentativi pe care i-a dat în ultima vreme țara dvs., așa că mi-ar plăcea să știu, probabil întru puțin dvs., care vă cunoașteți mai bine valorile, — să vă însuși numele care vor apă-rea în paginile sale.

Am fost impresionat de largă ospitalitate a Rominei, unde am văzut

Rep.

Realizări în speologie

Prof. univ. C. MOTAȘ
Directorul Institutului de Speologie „Emil Racoviță”

complet lipsită de vedere și absolut decolorată, datorită și a lui în interior. În schimb antenele, organe de pipăit, erau foarte dezvoltate, compensînd astfel lipsa ochilor. Printre-o genială inițiere, Racoviță a simțit că admirabilul material doveditor, în sprînjina evoluționismului, reprezintă animalele cavernicole prin adaptările lor la viața într-un mediu caracterizat prin temperatură scorbortă și constantă, umiditate pînă la saturație și întinerie vesnic. Atunci Ra-coviță a început să-și adune bibliogra-fia necesară, tratatele cele mai noi pe acele vremi, de biogeografie, lucrări de specialitate din toate țările.

Într-un memoriu rămas clasic și care, după trecerea a mai bine de jumătate de veac, nu și-a pierdut nimic din valoarea lui științifică, origi-nalitatea și actualitatea lui, Racoviță a schițat programul și a arătat direc-țiile cercetărilor speologice. A defini caracterul vieții animalelor cavernicole a arătat influența factorilor mediului asupra organizației lor. A stabilit afi-nitățile precum și originea lor. Stu-diul acesta de o sută douăzeci de pagini este în adevăr actul de naștere al Biospeologiei al cărui fondator ne-contestat este Racoviță.

Pentru o pătrundere mai adîncă în mecanismul intim al adaptației, Ra-coviță susține că simpla observație este

UN NOU ÎMPULS ÎN ACEST DOMENIU DE CERCETARE

s-a făcut simțit o dată cu înființarea în 1956 de către partid și guvern a noului Institut de Speologie din Bucu-rești care în 1957 a căpătat numele lui Racoviță și la care s-a afiliat vechea școală de speologie polară și vrea de basm a tîmnelor splendori din mîntălele pămîntului. În minunatul discurs 3) fînt la vechea Academie la 13 iunie 1927 se găsesc pagini de adevărată antologie.

Racoviță s-a stins la Cluj în ziua de 19 noiembrie 1947. Cu el a dispărut nu numai un mare naturalist, un strălucit scriitor, ci și un democrat înflăcărat, un luptător pentru progres, libertate și pace, care a avut o ne-zdruncinată încredere în știință ca factor de transformare socială și un optimism robust care l-a făcut să treacă prin cele mai grele clipe ale vieții sale.

În unele peșteri, ca de ex. „Peștera de la Adam” din Dobrogea, s-au descoperit resturile fosile a peste 80 specii de mamifere și un temple compus din 5 pise, între care două cu inscripții grecești foarte clare și de realizare artistică reușită. Aceste descoperiri fac ca unele dintre peșterile noastre să se poată compara cu cele mai vestite din lume.

Collectivul Institutului „Emil Ra-coviță” lucrează viguros, aducînd contribuția sa la progresul Speologiei rominești și mondiale.

Victoria rugbiului rominesc

Dintre cei 40.000 de spectatori din tribunele stadionului „23 August”, aproape jumătate nu erau familiarizați cu regulile rugbiului. Cealaltă jumătate, oarecum cunoscători ai jocului, veniseră ca la un rău necesar, siguri că vom fi învinși la scor. Dealtfel și presa îi pregătise pentru tristețe. De fapt, din cei 40.000 de oameni, numai 15 erau de altă părere: echipa noastră națională, în care figurau și debutanți

SPORTIN

Grămadă noastră (cred că mai u-soră decît a francezilor) a împins-o a avalanșă. Acolo unde se părea că stăm mai slab, la cîștigarea baloanelor din grămadă și tușă, am fost foarte bun. Iar Penicu... Penicu s-a depășit, prim-o execuție precisă a unui mecanism fin. (De altfel, din cele 11 puncte, 8 îl aparțin).

Ce s-a întîmplat pe teren? Echipierii francezi erau același de-pe care am auzit de atîtea ori. Fiecare știa să joace și totuși echipa, în întregul ei, nu mergea.

Cronicar